

# Rechtskundig Weekblad

Vereeniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elken Zondag

Abonnementsprijs : 100 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Alle rechterlijke uitspraken, artikels en andere bijdragen, alsook boeken ter bespreking te zenden aan den secretaris-hoofdopsteller

Mr RENE VICTOR  
Justitiestraat, 21, Antwerpen.

Opgaaft betreffende intekening en adreswijziging, aanvraag van losse nummers en alle mededeelingen betreffende het beheer te zenden aan den secretaris-schatbewaarder

Mr JOHN STOCKMANS  
Mechelsche Steenweg, 201, Antwerpen.

## Overeenkomst tot eenmaking van zekere regelen betreffende de hulp aan en de berging van luchtvaartuigen of door luchtvaartuigen op zee, geteekend te Brussel, op 29 September 1938.

Openingsrede uitgesproken op de plechtige zitting van het Hof van Beroep te Brussel op 15 September 1939 door den Heer Procureur-generaal C. PHOLIEN

Mijne Heeren,

Op 29 September 1938 werd, in het Paleis der Academiën — in een stemming van angst en voorbereiding tot den oorlog — de vierde diplomatieke conferentie van privaatrecht in zake luchtvaart, vergaderd te Brussel, besloten.

Een akelige drukte hing boven Europa.

Vooraleer van elkaar te scheiden ondertekenden de gevolmachtigden van vier en dertig landen twee overeenkomsten.

Een dezer overeenkomsten is getiteld : « Overeenkomst tot eenmaking van zekere regelen betreffende de hulp aan en de berging » van luchtvaartuigen of door luchtvaartuigen » op zee ».

Omtrent deze overeenkomst wou ik U graag enkele woorden zeggen.

De voorbereiding van deze overeenkomst had veel tijd gevergd.

Het Internationaal Technisch Comité van Juridische Deskundigen in zake Luchtvaart, opgericht te Parijs in 1925, naar aanleiding van de diplomatieke conferentie van privaatrecht in zake Luchtvaart, had vijf jaar gewijd aan de studie van dit ontwerp. De vooraanstaande

professor aan de Faculteit der Rechtsgeleerdheid te Parijs, de heer Ripert, Lid van het Instituut en afgevaardigde van Frankrijk bij dit Comité, had niet min dan vijf verslagen en voorontwerpen opgesteld.

Toen België het initiatief nam de vierde diplomatieke conferentie bijeen te roepen, kon men denken dat zij voor een grondig besproken tekst zou komen te staan die de goedkeuring had weggedragen van al de leden van het comité en, daar bijna al de leden van het Comité elkaar te Brussel moesten aantreffen als gevolmachtigden, scheen het ontwerp, dat aangenomen geweest was door de afgevaardigden, zonder verdere moeilijkheden aangenomen te moeten worden.

Dit was echter geenszins het geval.

\* \* \*

De overeenkomst van 29 September 1938 is rechtstreeks ingegeven door de « Overeenkomst in zake hulp- en bergloon op zee », insgelijks ondertekend te Brussel op 23 September 1910 en die onze wet van 14 September 1911 (Staatsblad van 26 Februari 1913) is geworden.

Evenals het onontbeerlijk geschenen is door

een internationale overeenkomst de verplichting van bijstand en het loon voor de verleende hulp in zake zeevaart te regelen, zooook is het noodzakelijk gebleken door een internationale overeenkomst de oplossing der zelfde vraagstukken te regelen in zake luchtvaart.

Deze oplossing bleek echter moeilijker te zijn, want het gebeurt tamelijk zelden dat door een luchtvaartuig aan een ander luchtvaartuig of aan een schip hulp kan geboden worden.

In het meerendeel der gevallen zal het een schip zijn dat een in nood verkeerend luchtvaartuig ter hulp zal komen; dat is de gewone vorm van den bijstand.

De betrekking tusschen schepen en luchtvaartuigen — betrekking die aan verscheidene juridische regimes zal onderworpen zijn — diende dus in overweging genomen.

In den beginne had men er aan gedacht een overeenkomst met algemeene draagwijdte te sluiten, waarbij de hulp aan de luchtvaartuigen zoowel te land als op zee verplichtend zou gesteld worden. Tot staving dezer thesis riepen de Italianen hun wet in van 20 Augustus 1923 waarvan het artikel 32 den bijstand regelt aan elken in nood verkeerenden persoon, in den breedsten zin. Anderen deden opmerken dat de Deensche wet een geldboete en een gevangzitting die drie maand kan bereiken uitvaardigt, ten laste van dengene die, alhoewel hij zich hiertoe in de mogelijkheid bevond, zonder klaarblijkelijk gevaar of zonder offer voor hemzelf of voor derden, zal nagelaten hebben: 't zij in de mate zijner krachten hulp te bieden aan iemand die zich klaarblijkelijk in doodsgevaar bevond, 't zij al de door de omstandigheden geboden schikkingen te treffen met het oog op de redding van elken schijnbaar levenloozen persoon of de schikkingen niet getroffen heeft, voorgeschreven met het oog op de hulp te verleen aan de schipbreukelingen of aan de slachtoffers van soortgelijke ongevallen.

In Russisch recht staat de verplichting van hulp te land en op zee sinds een eeuw opgetekend in het Wetboek van Strafrecht van den Tzaar Nicolaas I en dit op uitdrukkelijke wijze. De internationale overeenkomst moet — aldus de afgevaardigden dezer landen — van toepassing zijn te land en op zee.

Zekere landen lieten een lichte afwijking toe aan de verplichting van bijstand te land; zij beoogden dezen bijstand in de woestijnstreken. Onmiddellijk werd tegengeworpen dat de woestijn-

streken aan een souvereiniteit onderworpen waren, soevereiniteit die wellicht slechts in naam bestaat, maar die nochtans bestaat; dat het dienvolgens ook aan de autoriteit die deze souvereiniteit uitoefent, toebehoort de hulp en den bijstand in deze streken te regelen; dat het daar publiek recht en geen privaat recht gold.

Sommige Staten hadden aan het vraagstuk een eenvoudige oplossing gegeven door de overvlucht der gevaarlijke streken te verbieden of door de voorafgaande borgstelling te eischen eener voldoende som om de kosten der hulpexpedities te dekken. Er werden inderdaad, in den loop der laatste jaren, door Denemarken, Frankrijk en Italië aanzienlijke sommen uitgegeven voor de opzoeking en de redding van vliegtuigen, achtergebleven in de woestijnen onder de souvereiniteit dezer Staten.

\* \* \*

Onder juridisch oogpunt mocht het problema van de hulp op zee gescheiden worden van de hulp te land, daar het tegelijkertijd en schepen en luchtvaartuigen aanbelangde.

De Fransche afvaardiging deed hieromtrent terecht opmerken dat haar wet van 31 Mei 1924 (art. 57) op de in gevaar zijnde luchtvaartuigen de wet van 29 April 1916 op de hulp en de berging in zake zeevaart toepasselijk had verklaard, maar dat deze inwendige wet onmogelijk het vraagstuk kon oplossen daar zij slechts van toepassing kan zijn op het gedeelte der zee dat aan de territoriale souvereiniteit onderworpen is of op de schepen en luchtvaartuigen onder paviljoen van den Staat.

Om doeltreffend te zijn moet de bijstand van toepassing zijn in volle zee en op de schepen van om het even welke nationaliteit. Het vraagstuk kan dus enkel door een internationale overeenkomst opgelost worden.

\* \* \*

Ingevolge de bewoordingen der luchtvaartovereenkomsten bestaat de bijstand in elke hulp die kan verleend worden aan een persoon die zich op zee bevindt en gevaar loopt verloren te gaan. De afvaardiging der Vereenigde Staten deed er aan toevoegen dat deze hulp kon bestaan in een eenvoudige inlichting, rekening gehouden met de verschillende omstandigheden, in welke de zee- en de luchtvaart geschieden. Dat is echter het geval dat zich het meest voordoet en dat het meeste nut oplevert in den Stillen Oceaan.

\* \* \*

In principe is deze bijstand aan personen die zich op zee bevinden en gevaar loopen verloren te gaan, verplichtend.

Deze verplichting rust op den bevelhebber van het luchtvaartuig en op den kapitein van het schip.

Deze laatste had reeds dergelijke verplichting krachtens de zeevaartovereenkomst van 1910. De auteurs der zeevaartovereenkomst van Brussel hadden echter alleen gedacht aan de personen die zich aan boord der schepen bevonden en niet aan dezen die uit de lucht zouden kunnen vallen. Maar de wijde tekst van deze overeenkomst heeft een breede verklaring toegelaten: de schepen moeten hulp en bijstand verleen en aan de geteisterden die zich op zee bevinden, 't zij zij uit een schip of uit een luchtvaartuig gevallen zijn.

Een ernstige betwisting ontstond tusschen de Italiaansche afvaardiging die, getrouw aan de wet van haar land, de verplichting van bijstand zoo ver mogelijk wilde uitbreiden en de afvaardiging van de Vereenigde Staten en van Zweden die deze verplichting, uitgebreid tot de bestuurders van luchtvaartuigen, bekampten.

Het argument van de Vereenigde Staten en van Zweden bestond hierin dat het luchtvaartuig zijn natuurlijk element moest verlaten en op het water neerstrijken, hetgeen een heel groot gevaar daarstelt.

Er bestaat dus geen gelijkheid in de hulp die de schepen en de luchtvaartuigen in staat zijn elkaar te bieden. België stelde een einde aan deze betwisting en deed opmerken dat de verplichting die op den bevelhebber van het luchtvaartuig rust, noodzakelijkerwijze vaag moet blijven en aan zijn beoordeeling overgelaten, maar dat het goed was dat de moreele verplichting van den bijstand in de luchtvaartovereenkomst opgenomen worde. De bestuurder van het vliegtuig kan er zich bijvoorbeeld bij bepalen, dank zij de draadloze telefonie, dezen te verwittigen die aan de in gevaar zijnde personen doeltreffende hulp kunnen bieden. De verslaggever, de h. Ripert, deed overigens opmerken dat een kleine zeilboot en een transatlantische boot niet dezelfde verplichtingen van bijstand hadden.

\* \* \*

Na het principe van den verplichten bijstand vastgelegd te hebben, maakt de luchtvaartovereenkomst een zeker voorbehoud wat betreft deze verplichting.

Vooreerst kan de verplichting van bijstand niet worden opgelegd aan om het even welk luchtvaartuig, aangezien ten huidige dage een hulpgeroep langs de radio kan opgevangen worden door een groot aantal piloten die zich bevinden op een grooten afstand van de plaats der ramp.

Deze verplichting bestaat mits twee voorwaarden: het reddend luchtvaartuig of het reddend schip moet reizend of reisvaardig zijn; het moet hem daarna redelijkerwijze mogelijk zijn een nuttige hulp te bieden.

De Engelsche en Amerikaansche gevolmachtigden deden inderdaad opmerken dat het vliegtuig dat een hulpgeroep opvangt op een afstand van duizend kilometer van de plaats waar het zich bevindt, redelijkerwijze geen nuttige hulp kan bieden, want het zal over te weinig brandstof beschikken om een zoo langen omweg te maken.

De bespreking liep bijzonder over wat diende verstaan door « reisvaardig ». Uren lang werd de draagwijdte van dit woord besproken en men moest zich eindelijk bepalen bij een algemeene bewoording. De h. Ripert deed oordeelkundig opmerken dat men voor de schepen sedert drie eeuwen de uitdrukking « zeilvaardig » gebruikt en dat men er nooit een juiste verklaring had van gegeven.

Waarom een reisvaardig vliegtuig uit te kiezen, vroeg de Noorsche gevolmachtigde, het heeft misschien passagiers opgeladen alswanneer een ander vliegtuig nog niet geladen is? Maar de technici antwoorden hem dat men aldus een kostbaren tijd moest verliezen om de vergaarbakken van het vliegtuig dat niet reisvaardig is te vullen met benzine en olie.

\* \* \*

Een andere bespreking van de verplichting van bijstand is dat de hulp moet kunnen verleend worden zonder ernstig gevaar, voor het reddend luchtvaartuig, voor zijn bemanning, zijn passagiers en zelfs voor andere personen. De toestand van het reddend luchtvaartuig kan inderdaad niet vergeleken worden bij dezen van het reddend schip. Het ernstigste gevaar dat in overweging genomen werd is een gebrek aan benzine waaraan niet kan worden verholpen in hooge zee.

\* \* \*

De verplichting van bijstand neemt een einde wanneer het ter kennis is van dengene die er

toe gehouden is dat de bijstand verleend wordt door anderen in dezelfde of in betere voorwaarden dan deze in dewelke de bevelhebber van het luchtvaartuig zelf zou kunnen optreden.

Een betwisting ontstond omtrent de woorden « kennis heeft ». De rector der Universiteit van Upsala, gevolmachtigde van Zweden, beweerde dat men de volstrekte kennis niet mocht vereischen, maar alleen aannemen dat de piloot gegrond is te denken dat den bijstand door anderen verstrekt volstaat. Hij werd gesteund door de Japansche afvaardiging. De conferentie nam de kennis aan omdat de uitdrukking « gegrond is te denken » subjectief was en bijgevolg onvoldoende.

\* \* \*

De verplichting van bijstand is voor den kapitein van het schip en voor den bevelhebber van het luchtvaartuig een persoonlijke verplichting. Hieruit vloeit voort dat de eigenaar van het schip of de reeder alsook de eigenaar of de uitbater van het luchtvaartuig — als dusdanig — zal ontsnappen aan de verantwoordelijkheid wegens de niet-uitvoering dezer verplichting door hun aangestelden, behoudens zijn bijstand te verlenen bevel zouden gegeven hebben dit niet te doen.

Het is op verzoek van den Zwitserschen gevolmachtigde dat de conferentie het geval van den eigenaar van het luchtvaartuig in overweging nam. In internationaal luchtvaartrecht, wordt er slechts zelden gebruik gemaakt van het woord « eigenaar », aangezien in sommige landen, bijvoorbeeld in de Unie van Socialistische Sovjetrepublieken, geen private eigendom bestaat en de Staat alléén den eigendom bezit over alles, er in begrepen de luchtvaartuigen die door hem ter beschikking gesteld worden van den uitbater.

Men kan zich echter heel goed het geval voorstellen van een eigenaar die zijn luchtvaartuig in huur heeft gegeven aan een persoon die er dienvolgens ook de uitbater van wordt. De bevelhebber van het luchtvaartuig, die in dienst is van den uitbater, zou, vanwege den eigenaar, het bevel kunnen ontvangen geen bijstand te verlenen, onder voorwendsel dat het huurcontract dit bijzonder gebruik van het luchtvaartuig niet heeft voorzien. Geeft de bevelhebber aan boord van het luchtvaartuig gevolg aan dit bevel van den eigenaar, toch zal hij verantwoordelijk zijn en met hem de eigenaar.

\* \* \*

De overeenkomst van 29 September 1938 beslist dat de nationale wetgevingen de strafsancities zullen vaststellen, bestemd om de uitvoering te verzekeren van de verplichting van bijstand.

Een der Hongaarsche gevolmachtigden had zekere aarzelingen. Hij vroeg zich af of, ten overstaan van den tekst der overeenkomst, de Staten in hun strafwetgevingen strafsancities gingen inlasschen ten laste van de personen die geen bijstand zullen verleend hebben, welke ook hun nationaliteit weze. Dit grondbeginsel van de algemeenheid van het recht te straffen voor een misdrijf begaan in hooge zee, in de wateren die ontsnappen aan alle souvereiniteit, bestaat in de Hongaarsche en Italiaansche wetgevingen, maar zullen de andere landen als Frankrijk of België de schuldigen die geen landgenooten zijn, willen straffen? Welke zal de toestand zijn indien de schuldige onderhoorige is van een Staat die geen deel heeft genomen aan de overeenkomst? Het is ons voorzeker onmogelijk, antwoordde de verslaggever, al de gevallen te voorzien en de hooge Italiaansche gevolmachtigde Z. E. de h. Giannini herinnerde er aan dat dit vraagstuk reeds werd besproken bij de behandeling van de Zeevaartovereenkomst van Brussel van 1910; hij was de meening toegedaan, dat een gelijkaardige beslissing zou dienen genomen en dat zou dienen aanvaard dat, indien de schuldige bevelhebber van het schip of van het luchtvaartuig onderhoorige is van een Staat die toegetreden is tot de overeenkomst, de beschikkingen en de sancties dezer overeenkomst van toepassing zullen zijn; in tegenovergesteld geval zullen zij niet worden toegepast. Het zullen dus, ten slotte, de nationale rechtbanken zijn die zullen beoordeelen.

Praktisch zal de schuldige en schandige omhouding alléén aanleiding geven tot vervolging.

\* \* \*

Onbevoegd om de Zeevaartovereenkomst van 1910 te wijzigen, kon de Conferentie van Brussel den toestand van den kapitein van het schip noch verergeren noch verzachten: de verplichting van bijstand en van redding die op hem weegt vloeit voort uit de Zeevaartovereenkomst.

In de luchtvaartovereenkomst moesten echter aan de scheepskapiteins opnieuw de verplichtingen worden opgelegd die zij reeds hadden, omdat, eenerzijds, de zeevaartovereenkomst niet werd ondertekend door al de Staten die deelnamen aan de luchtvaartovereenkomst, — Zwit-

serland bijvoorbeeld — en dat, anderzijds, de toepassing van de zeevaartovereenkomst bepaald geweest was door overeenkomsten in zake radiotelegraphie die slechts de onderlinge hulp tusschen schepen beoogen. Het was dus nuttig aan de schepen opnieuw een verplichting van bijstand op te leggen, gelijk aan deze opgelegd aan de luchtvaartuigen.

\* \* \*

De scheepskapiteins hebben voordeel bij de luchtvaartovereenkomst.

De bijstand aan personen, voorzien bij de nieuwe overeenkomst, geeft inderdaad recht op een loon, voor de uitgezette onkosten en de schade geleden door den redder.

Het gaat er hier om een regel die verschilt van dezen vastgelegd door de Zeevaartovereenkomst.

De Italiaansche afvaardiging stelde voor de vergoeding voor de redding van personen af te schaffen. Zij steunde zich op de beginselen, gehuldigd in de Zeevaartovereenkomst, die de verplichting van hulp aan de personen grondt op de beschouwingen van menschlievende aard. Dit menschlievend doel zou niet bereikt zijn, moest men den uitbater van het luchtvaartuig er toe verplichten een vergoeding te betalen.

Maar men deed opmerken dat deze nieuwe regel opgelegd is door de materiele voorwaarden van den bijstand aan de luchtvaartuigen.

In zeerecht wordt de bijstand aan de personen niet vergoed, maar het gebeurt slechts zelden dat tegelijkertijd ook de goederen niet gered worden en, in dit geval, is de vergoeding der redders heel aanzienlijk.

In de luchtvaart daarentegen gebeurt het zelden dat de goederen gered worden; is dit het geval, dan zullen zij toch geen groote waarde meer hebben na de redding.

Aan den anderen kant zal de redding mees-  
tendeels door de schepen aan de luchtvaartuigen gebracht worden, zonder dat wederkeerigheid mogelijk weze.

Ik voeg er aan toe dat de regel, ingevolge denwelke geen vergoeding verschuldigd is voor de geredde personen in de zeevaart erg betwist is geworden en dat hij wellicht niet uitstekend is.

De luchtvaartovereenkomst maakt een onderscheid tusschen de redders.

Degenen die er, krachtens de overeenkomst, wettelijk toe gehouden zijn bijstand te verleen  
aan de personen, hebben recht op een vergoe-

ding in al de gevallen, alswanneer dezen die bijstand verleen  
en zonder er wettelijk toe gehouden te zijn slechts recht hebben op een loon indien zij tot de redding der personen nuttige verrichtingen hebben gedaan.

Deze vergoeding is beperkt tot vijftig duizend frank voor elken geredden persoon, zonder dat zij ooit vijfhonderdduizend frank kunne overschrijden, welk ook het aantal geredde personen zij, waren er zelfs meer dan tien.

Werd geen enkele persoon gered, dan kan het loon vijftig duizend frank niet overschrijden, zelfs niet indien de gedane onkosten en de schade door den redder geleden, deze som overtreffen.

De vastgestelde sommen worden beschouwd in verhouding tot den Franschen frank, samengesteld uit vijf en zestig en half milligram goud met een gehalte van negenhonderd duizendsten fijn goud, en zij kunnen in welke nationale munt ook, in ronde cijfers herleid worden.

Deze beperking is het resultaat eener minnelijke schikking.

Zekere afvaardigingen oordeelden dat men, in zake luchtvaart, aan den redder van personen niet meer moest geven dan in zake zeevaart, 't is te zeggen : niets.

« Laat ons veronderstellen — aldus de Duitse afvaardiging — dat een vliegtuig vier personen van een gezonken schip redde en dat het uit dien hoofde op geen enkele vergoeding aanspraak zou hebben. Laat ons daarna veronderstellen dat ditzelfde vliegtuig later op zijn beurt den bijstand zou moeten vragen van een schip. Dit zou deze paradoxale toestand schep-  
pen dat de uitbater van het vliegtuig, die geen enkele vergoeding heeft ontvangen van de reeders voor de redding van de vier personen, voor de redding van zijn *luchtvaartuig* een vergoeding zal moeten betalen aan den reeder van het reddend schip. Dat strekt tot nadenken. »

Andere afvaardigingen waren de meening toegedaan dat een som van honderd vijf en twintig duizend frank zou dienen toegekend voor ieder geredde persoon en dat de maximale som zou moeten gelijk zijn aan de waarde van het luchtvaartuig, berekend tegen tweehonderd vijftig frank het kilogram van het gewicht van het luchtvaartuig met totale maximum-lading, zonder echter de som van twee millioen te kunnen overschrijden.

Zeldzaam is het dat deze schatting van de

waarde van een luchtvaartuig, berekend tegen tweehonderd vijftig frank het kilogram, op ervaring gegrond, nochtans juist is.

Men deed opmerken dat geen verband mogelijk was tusschen het aantal vervoerde personen en het gewicht of de waarde van een luchtvaartuig en deze basis van beperking der vergoeding werd opgegeven.

Dezen die niets wilden toekennen en dezen die honderd vijf en twintig duizend frank voor ieder geredden persoon wilden toekennen kwamen overeen voor vijftig duizend frank, som die bij eenparigheid werd aangenomen.

De vergoeding voor den bijstand of de redding der personen — passagiers en leden der bemanning — is verschuldigd door den uitbater van het luchtvaartuig dat den bijstand heeft genoten of door den eigenaar of den reeder van het schip dat den bijstand heeft genoten volgens de bepalingen der nationale wetten of de contracten die dit schip beheerschen.

Het zal den eigenaar of den reeder van het schip en den uitbater van het luchtvaartuig behooren zich door de verzekering te dekken en in de contracten, gesloten met de passagiers, een beding in te lasschen betreffende de betaling der premie indien hij het gelegen acht. De verzekeraars kunnen hun contracten gemakkelijk opstellen, gezien de beperkingen van de vergoeding.

Wenschende geen enkele wijziging toe te brengen aan de wetgeving in zake zeevaart, heeft de conferentie van Brussel er zorg voor gedragen in de luchtvaartovereenkomst te bepalen dat de eigenaar of de reeder van het schip geen verbintenissen zal hebben die grooter zijn dan de perken vastgesteld door de in voege zijnde wetten en overeenkomsten betreffende den bijstand en de redding in zake zeevaart.

Het kan gebeuren dat verschillende schepen of luchtvaartuigen bijstand verleen en dat het geheel der verschuldigde sommen het vastgesteld bedrag overschrijdt; in dit geval zouden de vergoedingen een evenredige vermindering moeten ondergaan.

In deze veronderstelling moeten de redders hun grieven aanzeggen aan dengene die de vergoeding verschuldigd is binnen een termijn van ten hoogste zes maand, te berekenen vanaf den dag waarop de bijstand werd verleend. Na het verstrijken van dezen termijn zal er op geldige wijze overgegaan worden tot de uitbetaling der vergoedingen, en de redder die den

termijn zal laten verstrijken hebben zonder zijn rechten te doen gelden zal deze rechten slechts nog mogen uitoefenen wat betreft het bedrag dat nog niet werd verdeeld.

\* \* \*

Indien voor den bijstand en de redding van de personen de redder een vergoeding opstrijkt, heeft hij daarentegen recht op een loon voor de redding der goederen.

\* \* \*

Dit gedeelte der luchtvaartovereenkomst kan een navolging zijn van de zeevaartovereenkomst.

De berekening van dit loon is gesteund op twee grondslagen: de uitgaven en de onkosten van den redder en de waarde der geredde goederen bij het einde der verrichtingen van bijstand of van berging.

Het loon is verschuldigd door de eigenaars der geredde goederen, zelfs indien de gebergde of reddende luchtvaartuigen of schepen aan denzelfden uitbater of aan denzelfden eigenaar of reeder toebehooren.

Wordt de bijstand verleend of de berging gedaan door verschillende schepen of luchtvaartuigen, dan zal het loon onder hen verdeeld worden in verhouding tot den gunstigen uitslag bekomen door elk hunner, hun verdienste, het gevaar gelopen door het geholpen luchtvaartuig, zijn passagiers, zijn bemanning en zijn lading; het gevaar gelopen door de redders, door het bergend luchtvaartuig of schip; den tijd die er aan besteed werd, de gedane onkosten, de geleden schade, de risico's van verantwoordelijkheid en andere in den hoofde van de redders, de waarde van de gebergde goederen en de waarde van het materiaal door de redders blootgesteld, gebeurlijk rekening gehouden met de bijzondere aanpassing van het materiaal van den helper. Er bestaan inderdaad vennootschappen die bijzonder opgericht zijn met het oogmerk om de goederen der schipbreukelingen te bergen.

Wordt een schip gered door een luchtvaartuig, zoo behoudt de eigenaar of de reeder van dit schip het recht de beperking van verantwoordelijkheid die voor hem door de wetten en overeenkomsten in zake luchtvaart werd vastgesteld, in te roepen.

Alhoewel de schatting van het loon soms een kiesch vraagstuk daarstelt, wordt geen enkel

juridisch bezwaar opgeworpen wat betreft het toekennen van het loon in zake berging der goederen; een belangrijke rechtspraak heeft zich in alle landen gevormd in zake zeevaart en deze grondbeginselen zijn ten huidigen dage bijna in al de nationale wetgevingen opgenomen.

\* \* \*

De Vereenigde Staten van Amerika en Engeland — landen van zeevaarders wier wetgeving op de berging op zee verder is gevorderd dan dit het geval is in tal van andere Staten — wenschten dat de Luchtvaartovereenkomst de verdeling van het loon zou regelen tusschen den uitbater en het personeel van het luchtvaartuig, maar de conferentie heeft het verkieselijk geacht aan de nationale wetgevingen de zorg over te laten dit punt te regelen.

\* \* \*

In zeerecht maakt het loon voor bijstand of berging een gemeene averij uit. De eigenaar van het schip heeft een verhaal tegen de laders om ze te doen bijdragen tot het betalen van dit loon. De theorie der gemeene averij werd niet opgenomen in de luchtvaart. Het scheen onmogelijk dit te doen alléén voor een bijzonder geval. Dit vraagstuk dient aan een grondiger onderzoek onderworpen. De overeenkomst bepaalt er zich bij het principe te stellen van het verhaal van den uitbater van het luchtvaartuig tegen de eigenaars van goederen, wat betreft het gedeelte van het loon dat betrekking heeft op de berging der goederen en niet wat betreft den bijstand aan het luchtvaartuig.

Zekere goederen zijn van dit verhaal uitgesloten: de persoonlijke voorwerpen en het reisgoed der bemanning en der passagiers, zelfs het geregistreerd reisgoed en de voorwerpen vervoerd onder het regime der postovereenkomsten.

Een ernstige moeilijkheid rees op wat betreft deze laatste bepaling, want de Braziliaansche wet berekent de postvracht in het bedrag van het bergloon, ten minste in de mate waarin de vervoerder langs een luchtweg op deze vervoerling een winst maakt. Het was echter onmogelijk in een internationale overeenkomst het aandeel vast te stellen van de winst van den vervoerder in een postvracht, want dit aandeel is veranderlijk. In een waren geest van verzoening vergenoegde de hooge vertegenwoordiger van Brazilië er zich mede akte te doen nemen van zijn voorbehoud in de processen-verbaal die,

bij gebeurlijke betwisting, door de pleiters zullen geraadpleegd worden.

De reden om dewelke de conferentie de persoonlijke voorwerpen en de goederen der bemanning en der passagiers alsmede de voorwerpen vervoerd onder het regime der postovereenkomsten van het bergloon heeft uitgesloten, is dat het niet mogelijk is deze goederen onder sekwester te plaatsen, totdat de vergoedingen zouden geregeld zijn.

Voor ons is het vanzelfsprekend dat, wanneer hij die de vergoeding of het bergloon verschuldigd is, de noodige som betaalt of in bewaring geeft, zijn goederen — luchtvaartuig of waren — niet kunnen inbeslag genomen worden of dat, indien zij reeds inbeslaggenomen werden, dit beslag alsdan dient opgeheven. Dit geschiedt echter niet overal, en zekere afvaardigingen hebben gevraagd dat dit principe in de luchtvaartovereenkomst zou opgenomen worden.

\* \* \*

Het geval van redders die, door winstbejag, een ontijdige werklust of een overdreven roofzucht zouden aan den dag leggen, diende insgelijks voorzien. De overeenkomst voorziet dat de redder noch vergoeding noch loon zal ontvangen indien hij bijstand verleent of de redding doet, spijs het uitdrukkelijk en redelijk verbod van dengene die bijgestaan of gered werd.

De rechter kan de vergoeding of het loon verminderen en zelfs afschaffen, indien hij vaststelt dat de redder, door zijn fout, den bijstand of de redding noodig heeft gemaakt of indien hij de schade heeft vermeerderd of zich plichtig heeft gemaakt aan diefstallen, verhelingen of andere bedrieglijke daden.

Elke overeenkomst van bijstand of berging, gesloten op het oogenblik van het gevaar of onder zijn invloed, kan tenietgedaan of gewijzigd worden, ten verzoeken van een der partijen, indien de rechter oordeelt dat de voorwaarden niet rechtmatig zijn, bijvoorbeeld indien het loon overdreven is en buiten verhouding tot den bewezen dienst.

\* \* \*

Zekere bepalingen van de overeenkomst betreffen de uitoefening der rechtsvordering.

De verjaring der eischen tot vergoeding en loon wordt vastgesteld op twee jaar te berekenen vanaf het einde der verrichtingen van bijstand of berging.

Men had gedacht den duur dezer verjaring

vast te stellen op één jaar, aangezien het wenschelijk is in dergelijke geschillen tot een spoedige oplossing te komen.

De conferentie heeft zich echter aangesloten bij den termijn van twee jaar, en dit om verschillende redenen. Eerst en vooral, met het oog op de eenmaking van den termijn van verjaring in zake luchtvaartrecht, verkoos men denzelfden termijn als deze vastgesteld bij artikel 29 der Overeenkomst van Warschau op het luchtverkeer. Daarna deed men opmerken dat, aangezien de berging zich kon voordoen in ver afgelegen zeeën, aan de belanghebbenden den tijd diende gelaten om de noodige inlichtingen in te winnen om hun rechtsvordering in te leiden. Deze termijn van twee jaar is eindelijk dezelfde als deze voorzien bij artikel 10 van de zeevaartovereenkomst.

Deze redenen gelden echter niet wat betreft de verjaring van het verhaal van den uitbater tegen de eigenaars der gebergde goederen; ook werd deze termijn vastgesteld op één jaar, vanaf den dag waarop het loon bepaald werd.

De rechtbanken die bevoegd zijn om van deze rechtsvorderingen te kennen zijn deze van het grondgebied waar de verweerder gehuisvest is, deze van het grondgebied waar de verrichtingen van bijstand of berging zijn geschied en deze van de plaats der inbeslagname, indien het luchtvaartuig of de lading inbeslaggenomen werd.

Zoodra de zaak bij een rechtbank aanhangig is, is het de nationale wet dezer rechtbank die de rechtspleging, de bevoegdheid, de berekening der verjaring, haar oorzaken van schorsing of van onderbreking regelt.

In zekere landen bestaat er een eenige rechtbank, bevoegd om te beslissen over de eischen tot vergoeding en loon die uit den bijstand of de berging ontstaan. Zij is samengesteld uit magistraten die ervaren zijn in soortgelijke gedingen. Indien de verrichtingen van bijstand geschied zijn in een ander gerechtelijk arrondissement of indien de geredde verweerder gehuisvest is in een ander arrondissement, dan zal deze bijzondere rechtbank, die bevoegd is voor gansch het land, bevoegd zijn krachtens de nationale wet. De bevoegdheid der bijzondere rechtbank van Hamburg, bijvoorbeeld, strekt zich uit over gansch Duitschland. Daarom is het dat de tekst der overeenkomst de woorden « rechtsmacht van het grondgebied waar de verweerder gehuisvest is » draagt, en niet « van de woonplaats van den verweerder ».

Zijn er verschillende redders en dagvaardden zij vóór rechtsmachten die in verschillende landen gelegen zijn, zoo kan de verweerder vóór elk dezer rechtsmachten van het geheel der eischen en schuldvorderingen staat maken, ten einde te vermijden dat de perken van zijn verantwoordelijkheid zouden overschreden worden.

\* \* \*

De « Schwartzflieger », 't is te zeggen degene die zonder over een luchtvaartuig te beschikken er gebruik heeft van gemaakt zonder de toestemming van den uitbater en op zee gered werd, zal tot de betaling der vergoedingen en loonen verplicht zijn, maar de uitbater is met den « Schwartzflieger » solidairlijk verantwoordelijk, tenzij hij het bewijs levert dat hij de nuttige maatregelen heeft getroffen om het onwettig gebruik van zijn luchtvaartuig te vermijden.

Onder voorbehoud van de bepalingen op de bevoegdheid is deze overeenkomst toepasselijk op de schepen en luchtvaartuigen van den Staat, met uitsluiting van de schepen en luchtvaartuigen van het leger, van de douanen en van de politie.

Er zijn inderdaad Staten die, eigenaars van schepen of uitbaters van luchtvaartuigen, deze schepen of luchtvaartuigen gebruiken voor den handel, hetgeen in strijd is met onze opvatting van den rol van den Staat. Zekere landen nemen niet aan dat de Staat vóór de gewone rechtbanken gedaagd worde, maar beschikken over een bijzondere rechtsmacht door dewelke de gedingen waarin de Staat betrokken is, beslecht worden.

Dit beding der overeenkomst heeft tot langdurige debatten aanleiding gegeven. Zekere gevolmachtigden wenschten dat de luchtvaartuigen van het leger, van de douanen en van de politie dezelfde rechten en dezelfde verplichtingen zouden hebben als de burgerlijke luchtvaartuigen. Anderen zouden gewild hebben dat zij er de rechten doch niet de verplichtingen zouden van hebben; anderen nog wilden nader bepalen dat de hulpluchtvaartuigen van het leger — bijvoorbeeld deze die dienen tot het vervoer der bevoorrading van het leger — volstrekt gelijkgesteld zouden worden met de burgerlijke luchtvaartuigen.

Eindelijk was men het toch eens met den tekst der overeenkomst.

De overeenkomst zegt ook nog dat haar bepa-

lingen toepasselijk zijn op al de belanghebbenden wanneer redders en geredden onderhoorigen zijn van een der Hooge Verdragsluitende Partijen; dat zij voor de belanghebbenden, onderhoorigen van een niet verdragsluitenden Staat, slechts zal toepasselijk zijn op voorwaarde van wederkeerigheid en dat al de belanghebbenden onderhoorigen zijn van één zelfden Staat; dat eenmaal de zaak bij de rechtbank aanhangig, de overeenkomst niet van toepassing zal zijn daar het alsdan de nationale wet is die in werking treedt.

\* \* \*

Getrouw aan het principe dat zij niet bevoegd was om de zeevaartovereenkomsten te wijzigen, zorgde de conferentie er voor dat in de gevallen waar schepen of luchtvaartuigen in één zelfde verrichting van bijstand zouden betrokken zijn, de luchtvaartovereenkomst niet van toepassing zou zijn op de betrekkingen tusschen de schepen.

Tot de onderteekening open tot 30 Juni 1939 zal de overeenkomst van Brussel slechts 90 dagen na de neerlegging van de vijfde bekrachtiging in werking treden.

Het is wenschelijk dat deze bekrachtigingen spoedig plaats grijpen want de bergingen zijn talrijk; over het algemeen gebeuren zij in volle zee en, bij gebrek aan welke toepasselijke territoriale wet ook, schijnen de wetsconflicten onoplosbaar.

Aan den anderen kant hebben de reeders der schepen die de personen redden tot op heden geenszins recht op een vergoeding voor de gedane onkosten en zij zouden langzamerhand het opgeven zoo kostelijke verrichtingen te doen.

\* \* \*

Het is gemakkelijk, mijne Heeren, een internationale overeenkomst die aan vele landen voldoening moet geven, op te stellen.

Wat al juridische opvattingen komen niet in botsing!

Wat al ongelijke principes — die verschillen volgens de nationale wetten — dienen niet in overeenstemming gebracht ten einde het luchtvaartrecht één te maken!

Aan hoeveel tradities, gewoonten en dwalingen dient er niet verzaakt?

Reeds schreef onze waarde en betreurde collega Ernest Nys, op het oogenblik dat de mensch jaloersch op het orkaan, het zijn snelheid kwam ontstelen:

«Laten wij vreezen de wetenschap van het

» recht te doen schijnen als de vijand van den  
» vooruitgang, aldus te handelen dat zij de  
» ontwikkeling der luchtvaart verhinderen of  
» vertrage door ontijdige bepalingen.»

Dat ook is een struikelblok die dient vermeden.

In België is het dat men deze nieuwe bladzijde van de internationale luchtcode komt te schrijven.

Wij mogen er terecht fier op gaan.

Op 27 Januari 1939, verloor het Hof den heer Eere-Voorzitter François Morelle. Het was een Magistraat met een scherp en levendig verstand. Heel nauwgezet, lieten zijn arresten geen enkele bijzonderheid onaangeroerd. Zijn juridische schranderheid bracht hem soms tot conclusies die aanleiding gaven tot lange beraadslagingen met zijn collega's. Zijn werkzaamheid uitte zich ook nog buiten zijn ambt: hij was lid van den Raad voor Wetgeving, van het hooger Comité van Toezicht en van den Algemeenen Raad van de Universiteit te Leuven. Zijn innemend karakter verwierf hem aller sympathie.

\* \* \*

In Mei 1939 kwam ons de mare van het overlijden van den heer Eere-Raadsheer Van den Borren, die ons in 1934 had verlaten.

Goedheid en inschikkelijkheid waren zijn twee hoofdhoedanigheden. Zijn medewerking aan de «Pandectes» volstaat om zijn faam van juridische wetenschap aan de jongere geslachten over te brengen.

\* \* \*

Op 12 November 1938 overleed schielijk de heer Georges Heupgen die, na een der grootste advocaten te zijn geweest van de balie te Bergen, waarvan hij de Stafhouder geweest was, in de Magistratuur getreden was en zijn loopbaan had voleind als Onder-Voorzitter in de Rechtbank te Bergen. Schrandere geest, geleerde en zoeker, was hij ook lid van de Kamer van Volksvertegenwoordigers, professor aan het Hooger Instituut voor Handelswetenschappen van Henegouwen en aan de Vrije Universiteit van Brussel; hij was hartstochtelijk vooringenomen met mineralogie, insectenleer en botaniek; zijn talrijke bezigheden hadden hem niet belet talenkenner te worden: hij drukte zich even vlot uit in het Engelsch, in het Duitsch en in het Italiaansch. Alhoewel

op rust sedert een jaar, bleef hij echter belang stellen in de zaken van het Paleis, waarover hij zich uitliet met zijn tegelijkertijd diepen en humorvollen geest, want hij had tot zijn laatsten dag het optimisme zijner jeugd en zijn merkwaardig verstand behouden.

\* \* \*

Op 19 April 1939 overleed de heer Arthur Boutté, Eere-Rechter in de Rechtbank van eersten aanleg te Bergen. Hij was in de Magistratuur getreden na dertig jaar praktijk aan de balie. Tot driemaal toe hadden zijn collega's hem tot lid van den Raad der Orde gekozen. Het was een rechtschapen Magistraat, door iedereen geëerbiedigd, noeste en nauwgezette werker, die zijn gerechtelijk ambt met een hooge onderscheiding waarnam.

\* \* \*

Op 31 Mei 1939 verloor de Rechtbank van Antwerpen den heer Rechter Eugène Laureysens. Plaatsvervangend Rechter vóór den oorlog, diende de heer Laureysens op moedige wijze zijn Vaderland, om, na den storm, zijn plaats terug in te nemen bij de Rechtbank. Hij werd tot effectief Rechter benoemd in 1931 en toonde zich, in de uitoefening van zijn ambt, verstandig en gewetensvol.

\* \* \*

De Rechtbank van eersten aanleg te Brussel heeft, op 4 September 1939, haar Eere-Voorzitter, den heer Georges Paridant de Cauwere, verloren.

De heer Paridant, die de Magistratuur verlaten had op 5 Februari 1923, was een magistraat met de edelheid en het sociaal belang der Magistratuur hoog ingenomen.

Hij wijdde heel zijn intellectuele activiteit aan de plichten van zijn ambt; zoo is het dat hij zijne gezondheid krenkte en gedwongen werd, vóór den tijd van heengaan, de functies te verlaten die hij zoo diep genegen was.

Hij stierf op zeven en zeventigjarigen leeftijd.

\* \* \*

De heer Descamps, Eere-Vrederechter, overleed den 6 Februari 1939, na tot het emeritaat te zijn gekomen sinds bijna tien jaar, maar immer, niettegenstaande zijn hoogen ouderdom, nieuwe blijken gevend van een jongen werkijsver: hij was Voorzitter van de Vereeniging der Vrederechters, medewerker van de

Koninklijke Beschermingscommissie en van verschillende andere werken.

\* \* \*

Op 15 Februari 1939 verdween, bescheiden zooals hij geleefd had, de heer Edouard Dumont, eere-plaatsvervangend Vrederechter te Brussel, of, liever gezegd Meester Edouard Dumont, want hij was veel meer gekend als advocaat dan wel als cantonaal Magistraat. Zijn talent had hem bekend gemaakt; alléén zijn bescheidenheid heeft hem belet zich te doen gelden. Hij was een toonbeeld als advocaat, alléén bekommerd om het volbrengen, zonder vertoon, van een heel zware dagtaak. Aan de verdediging der nederigen wijdde hij zich met eenvoud, vrijheid en rechtschapenheid, die hem onmiddellijk de sympathie der Rechters verwierf. Zijn groote ervaring in het strafrecht gold hem een verrechtvaardigd gezag in de gerechtelijke wereld. Hij had den vijftigsten verjaardag gevierd van zijn inschrijving bij de balie, omringd van de genegenheid van al zijn confraters en Magistraten. Zijn dochter, Meester Elisa Dumont, zal deze overlevering waardig voortzetten; zij vinde in de openbare hulde, gebracht aan de nagedachtenis van haar betreurden vader, een verzachting voor haar leed.

\* \* \*

Het is een der dekens der balie, Mter Frison-Monchicourt, die de lange doodenreeks, die wij te betreuren hebben, inzet. Hij verliet ons op 8 October 1938. Zijn confraters hadden den vijftigsten verjaardag van zijn insmhrijving ter Balie gevierd. Vriendelijk en welsprekend, gaf hij zich uit al zijn krachten over aan de studie der zaken die hem werden toevertrouwd, en zijn goed hart bracht er hem toe de weinige vrije oogenblikken waarover hij beschikte te gebruiken om de armen der Godshuizen van Brussel ter hulp te komen.

Wij zullen hem steeds indachtig zijn.

\* \* \*

Weinigen tijd daarna werd hij gevolgd door een stagedoende, Mr Léon Donckier de Donceel; zoo is het maar al te waar dat de blinde dood, zonder onderscheid van ouderom, in onze rangen maait. Overleden op 30 November 1938, had Mr Donckier de Donceel een talent, dat beloofde schitterend te zijn, nog niet kunnen openbaren.

\* \* \*

Op 10 December 1938 verdween de heer Eugène Stevens. Alhoewel 73 jaar oud, scheen hij veel jonger te zijn; zijn physische en intellectuele kracht scheen hem nog lange jaren te beloven. In het Paleis kende hij slechts vrienden. Door zijn groot talent en zijn volstreckte rechtschapenheid had hij den eerbied en het vertrouwen verworven van al zijn confraters, die hem tot lid van den Raad der Orde verkozen. Zijn werkijver uitte zich ook in de werken en in de litteratuur waar hij, onder den deknaam E. Hello, aangename kluchtspelen en geestvolle revues voortbracht die langen tijd de vreugde uitmaakten van de balie.

\* \* \*

Meester Octave Leschevin droeg een naam die bekend was in de Magistratuur; hij was de zoon van den geachten heer Leschevin die, gedurende zoo lange jaren, Parketshoofd was te Doornik.

Mr Octave Leschevin beoefende het recht te Doornik gedurende bijna twintig jaar; daarna, na secretaris te zijn geweest van het Parket van het Hof van Verbreking, werd hij juridisch adviseur bij het Ministerie van Verkeerswezen, en werd, in den loop dezer laatste jaren, ingeschreven op de tabel van de Orde te Brussel.

Secretaris van den Hoogen Raad voor de Jacht, zijn zijne werken op het gebied van het landelijk recht standaardwerken.

Hij overleed op 6 Januari 1939.

\* \* \*

Op 27 Januari 1939 overleed Mr Frédéric Hamaide, lid van den Algemeenen Raad van de Federatie der Belgische Advocaten. Zijn weldoend hart bracht er hem toe al de ellende te verzachten. Hij was beheerder van het Rood-Kruis van België, afdeling Schaarbeek. Zijn naam wordt voortgezet in de balie door zijn zoon, Mr Robert Hamaide.

\* \* \*

Op 15 Februari 1939, na 47 jaar noesten arbeid en vurigen strijd ten dienste van het Recht, is Mr Henri Jaspar schielijk overleden. Stagist van Mr Bonnevie en leerling van Mr Jules Lejeune, vervolgde hij tusschen ons het grootmoedig streven dezer vermaarde Meesters. Vanaf het oogenblik van de toepassing der wetten Lejeune op de kinderbescherming, richtte hij in de balie te Brussel het werk op voor de verdediging der kinderen in het gerecht, werk dat

weldra over gansch België opbloeide en ons land brengt op het voorplan der weldoende natiën. Zekere zijner pleidooien zijn beroemd gebleven: deze namelijk voor de Prinsessen van België.

Medewerker van Mrs Théodor en Botson, stichtte hij met hen het vaderlandslievend werk dat voor altijd den roem der balie van België zal zijn, namelijk de verdediging der vaderlanders vóór de krijgsraden van den bezetter.

't Akkoord met de Hoven en Rechtbanken richtte hij een kampanje in ten voordeele van de slachtoffers der ontvoeringen en droeg veel bij om de afkeuring van de wereldopinie te doen ontstaan tegen dit modern slavendom.

Na den oorlog trad hij in de Raden van de Kroon, maar hield nooit op belang te stellen in de zaken van het Paleis, en men zag hem met vreugde terugkeeren in de praetoria om zich opnieuw te mengen in het gerechtelijk leven.

Hij is gestorven op de bres, nadat het vertrouwen van den Koning hem gelast had met de zware zending een ministerieele crisis op te lossen.

Hij was een groot advocaat en een groot Belg. In deze praetoria die hij zoo dikwijls deed weergalmen door zijn overtuigende welsprekendheid, zal zijn nagedachtenis blijven voortleven.

\* \* \*

Wat was Mr Morichar, die op 1 Maart 1939 overleed in den ouderdom van 80 jaar, toch een flink pleiter! Ik zie hem nog met zijn fijne gelaatstrekken, zijn slanke gestalte en zijn gemeten gebaren, onvermoeid het woord nemen in de zaak Wilmart, na een maand zittingen. Hij gaf vrijen toom aan zijn vlotte welsprekendheid en aan zijn inschikkelijk temperament, er zich op toeliggend de fouten klein te doen schatten en de menschelijke zijde der rechterlijke zaken te doen inzien. Zijn onveranderlijk goed humeur, zijn voorbeeldige hoffelijkheid, de grondige kennis zijner bundels, gaven hem een werkelijken invloed op de rechters.

Voor het Openbaar Ministerie was hij altijd een geduchte maar immer vriendelijke tegenstrever. Talrijk waren zijn successen vóór de correctioneele kamers.

\* \* \*

Mr Maurice Van Camp was nog stagist toen hij, op 19 Juni 1939, overleed.

\* \* \*

Op 2 Juli 1939 verloor de balie Mr Ernest Delcroix. Sedert 1894 had hij met groote onderscheiding verschillende ambten uitgeoefend in de griffie der Rechtbank van Koophandel, om eindelijk te komen staan aan het hoofd dezer griffie.

Hij had zich doen wederinschrijven op de tabel der Orde, maar hij verscheen slechts zelden op het Paleis weer, alswanneer hij er gedurende veertig jaar dagelijks tegenwoordig was geweest.

\* \* \*

Mr Clément Baltus had den eed afgelegd op 2 October 1899. Gedurende zijn lange loopbaan was hij een toonbeeld voor zijn confraters. Hij overleed op 11 Juli 1939.

\* \* \*

Zijn overleden, tijdens het tijdperk der verloven, Mr Louis Lemercier, Mr Daniël Campion en Mr Henri De Boeck.

Geboren te Heerlen, gedurende den laatsten storm, had Mr Louis Lemercier, stage doende bij Mr Eugène Stevens, de maat van zijn vermogen nog niet kunnen uiten.

Mr Daniël Campion en Mr Henri De Boeck, beiden meer dan 70 jaar oud, hadden sinds lang het Paleis verlaten. Zij lieten er het aandenken van lieftallige en gewetensvolle pleiters.

Gedurende den laatsten oorlog had Mr Daniël Campion zich bijzonder onderscheiden in de patriotische werken.

\* \* \*

Wij zullen al deze dooden uit de groote gerechtelijke familie indachtig zijn.

\* \* \*

In naam van den Koning vorder ik dat het aan het Hof behage te beslissen zijn werkzaamheden te hervatten.

## BIJLAGE

### OFFICIEUSE VERTALING

der overeenkomst tot eenmaking van zekere regelen betreffende den bijstand aan en de berging der luchtvaartuigen of door luchtvaartuigen op zee.  
(Ondertekend te Brussel, den 29<sup>e</sup> September 1938).

#### Artikel één.

De Hooge Verdragsluitende Partijen verbinden er zich toe de noodige maatregelen te treffen om aan de door de tegenwoordige overeenkomst vastgelegde regelen hun uitwerking te geven.

#### Artikel 2.

1) Elke persoon die het ambt uitoefent van bevelhebber aan boord van een luchtvaartuig is er toe gehouden bijstand te bieden aan elken persoon die zich op zee bevindt en gevaar loopt verloren te gaan, voor zooveel hij dit kan doen zonder ernstig gevaar voor het luchtvaartuig, zijn bemanning, zijn passagiers of andere personen.

2) Elke scheepskapitein is er toe gehouden, in de voorwaarden voorzien bij paragraaf 1, onverminderd verderstrekkende verplichtingen die op hem rusten ingevolge de in voege zijnde wetten en overeenkomsten, bijstand te bieden aan elken persoon die zich op zee bevindt en gevaar loopt verloren te gaan, en dit op een luchtvaartuig of ingevolge averij aan een luchtvaartuig.

3) Voor de toepassing van tegenwoordige overeenkomst wordt door «bijstand» verstaan elke hulp die kan geboden worden aan een persoon die zich op zee bevindt en gevaar loopt verloren te gaan, zelfs door een eenvoudige inlichting, rekening gehouden met de verschillende voorwaarden waarin de zee en de luchtvaart geschieden.

4) De verplichting van bijstand bestaat slechts indien het luchtvaartuig of het schip op reis of reisvaardig is en dat het redelijkerwijze mogelijk is nuttige hulp te bieden.

5) De verplichting van bijstand houdt op te bestaan wanneer deze die er toe gehouden is weet dat de bijstand verleend wordt door anderen in dezelfde of betere voorwaarden dan deze in dewelke hijzelf zou kunnen optreden.

6) De nationale wetgevingen zullen strafsancties vaststellen ten einde de tenuitvoerlegging van deze verplichting te verzekeren en de Hooge Verdragsluitende Partijen zullen zich onderling en langs diplomatieken weg den tekst dezer beschikkingen mededeelen.

7) Geen verantwoordelijkheid kan wegen op den eigenaar of den reeder van het schip of op den eigenaar of den uitbater van een luchtvaartuig, in deze hoedanigheid, uit hoofde van de niet-naleving van deze verplichting, behoudens wanneer hij aan den persoon die er toe gehouden is bijstand te verleenen het bevel zou gegeven hebben deze verplichting niet na te leven.

#### Artikel 3.

1) Elke bijstand verleend in uitvoering van de verplichting voorzien bij voorgaand artikel geeft aanleiding tot een vergoeding voor de uitgaven verrechtvaardigd door de omstandigheden alsmede voor de schade geleden gedurende de verrichtingen.

2) Werd de bijstand verleend zonder dat hij verplichtend was, heeft de persoon die hem verleende slechts recht op vergoeding indien hij een nuttig resultaat bekomen heeft door het redden van personen of door mede te helpen aan hun redding.

3) De vergoeding is verschuldigd door den uitbater van het bijgestaan luchtvaartuig of door den eigenaar of reeder van het bijgestaan schip, volgens de bepalingen der nationale wetten of der contracten die dit schip beheerschen.

4) De vergoeding kan de som van vijftig duizend frank per geredden persoon niet overschrijden noch het totaal bedrag van vijftig duizend frank indien geen enkele persoon gered werd.

De verplichting van den uitbater van het luchtvaartuig zal in elk geval beperkt zijn op de som van vijf honderd duizend frank.

De in tegenwoordige paragraaf vastgelegde sommen worden beschouwd in verband met den goudfrank, sa-

mengesteld uit vijf en zestig en half miligram goud met een gehalte van negenhonderd duizendsten fijn-goud. Zij zullen mogen omgezet worden in elke nationale munt in ronde cijfers.

De eigenaar of de reeder van het schip zal daarenboven niet gehouden zijn boven de perken vastgesteld door de in voege zijnde wetten en overeenkomsten betreffende zijn verplichting in zake bijstand en berging op zee.

5) a) Werd de bijstand verleend door verschillende schepen of luchtvaartuigen en overschrijdt het geheel der vergoedingen de door voorgaand paragraaf 4 vastgestelde grens, dan dienen de vergoedingen in verhouding verminderd.

b) In dit geval moeten de redders hun rechten doen gelden tegenover of hun bezwaren aanzeggen aan dengene die tot de vergoeding gehouden is en dit binnen een termijn van ten hoogste zes maanden vanaf den dag waarop de bijstand verleend werd.

c) Na het verstrijken van dezen termijn zal er geldig overgegaan worden tot de regeling der vergoedingen; de belanghebbenden die hooger vermelden termijn zullen hebben laten verstrijken zonder hun rechten te doen gelden of hun bezwaren aan te zeggen, zullen hun rechten mogen doen gelden op het bedrag dat nog niet werd uitgedeeld.

#### Artikel 4.

1) In geval van bijstand of van berging van het luchtvaartuig op zee in gevaar verloren te gaan of van zich aan boord bevindende zaken, heeft het schip of het luchtvaartuig dat den bijstand heeft verleend, recht op een vergoeding die vastgesteld is volgens de hierna volgende grondslagen:

a) Eerst en vooral het bekomen succes, de krachtinspanning en de verdiensten van degenen die hulp hebben geboden, het gevaar gelopen door het bijgestaan luchtvaartuig, zijn passagiers, zijn bemanning en zijn lading, door de redders en door het luchtvaartuig of het reddend schip, de bestelde tijdruimte, de geleden kosten en schade en de risico's van verantwoordelijkheid en andere gelopen door de redders, de waarde van het door hen blootgestelde materiaal, gebeurlijk rekening gehouden met de bijzondere aanpassing van dengene die den bijstand verleent;

b) Ten tweede, de waarde der gebergde voorwerpen.

2) Geen vergoeding is verschuldigd indien de verleende hulp geen nuttigen uitslag heeft opgeleverd.

3) De vergoeding mag nooit de waarde der gebergde goederen op het einde der verrichtingen van bijstand of van berging overschrijden.

4) De vergoeding is verschuldigd zelfs indien de luchtvaartuigen of de schepen aan denzelfden uitbater of aan denzelfden eigenaar of reeder toebehooren.

5) In geval de bijstand verleend wordt of de berging geschiedt door meerdere schepen of luchtvaartuigen, zal de vergoeding onder hen verdeeld worden volgens de door paragraaf 1 van tegenwoordig artikel vastgestelde grondslagen.

6) Dezelfde regelen zijn toepasselijk in geval van bijstand aan of van berging op zee van een in gevaar verkeerend schip of van zijn lading. In dit geval behouden de eigenaar en de reeder van het schip het recht de beperking van verantwoordelijkheid, voor hem vastgesteld door de in zake bijstand en berging op zee in voege zijnde wetten en overeenkomsten, in te roepen.

#### Artikel 5.

In geval vergoedingen of loon verschuldigd zijn krachtens artikels 3 en 4 van tegenwoordige overeenkomst, dient er overgegaan tot een billijke verdeling

volgens de grondslagen en perken van gezegde artikels, van de gedane uitgaven en van de geleden schade.

#### Artikel 6.

De gebeurlijke verdeling van het loon tusschen den uitbater en het personeel van het luchtvaartuig zal geregeld worden door de nationale wetten.

#### Artikel 7.

In geval van gelijktijdige bijstand aan en redding van personen en goederen, heeft de redder der personen recht op een billijk gedeelte van het voor de berging der goederen toegekend loon, onverminderd het recht op vergoeding dat zij hebben krachtens artikel 3.

#### Artikel 8.

1) Geen enkele vergoeding noch loon is verschuldigd indien de bijstand verleend werd of de redding geschiedde niettegenstaande het uitdrukkelijk en redelijk verbod van dengene die bijgestaan of gered werd.

2) De rechter mag de vergoeding of het loon verminderen of afschaffen, indien het blijkt dat de redders, door hun fout, den bijstand of de redding hebben noodig gemaakt, de schade hebben vermeerderd of zich plichtig hebben gemaakt aan dieft, verhelingen of andere bedrieglijke daden.

#### Artikel 9.

1) Het loon verschuldigd uit hoofde van de verrichtingen van bijstand of van berging is ten laste van den uitbater van het bijgestaan luchtvaartuig of van den eigenaar of den reeder van het bijgestaan schip, volgens de beschikkingen der nationale wetten of der contracten die dit schip beheerschen.

2) De uitbater van het luchtvaartuig heeft een verhaal tegen de eigenaars der goederen voor het gedeelte van het loon dat betrekking heeft op den bijstand aan of de berging dezer goederen. Dit verhaal zal echter afgeschapt of ingekrompen worden indien het blijkt dat de bijstand aan of de berging der goederen noodig werd gemaakt ingevolge een feit van den uitbater, feit dat van aard is zijn verantwoordelijkheid ten opzichte van de eigenaars dezer goederen op het spel te zetten.

3) De eigenaar der goederen zal, in elk geval, door de betaling van het gedeelte van het loon dat betrekking heeft op den bijstand aan of de berging van zijn goederen of door het geven van een geldige borgstelling voor deze betaling, de aflevering kunnen bekomen, door den uitbater, van de goederen en de opheffing van de inbeslagname indien zij geschiedde.

4) Het verhaal van den eigenaar of van den reeder van het schip tegen de eigenaars van goederen blijft onderworpen aan de regelen in zake zeevaart.

#### Artikel 10.

Wat betreft de berekening van het loon of de uit te oefenen verhalen dienen niet als goederen beschouwd de persoonlijke voorwerpen en het reisgoed van de bemanning en van de passagiers noch de voorwerpen vervoerd onder het regime der Postovereenkomsten of der Akkoorden betreffende den postdienst.

#### Artikel 11.

1) De eischen tot vergoeding en loon verjaren na een termijn van twee jaar die begint te loopen vanaf het einde der verrichtingen van bijstand of van berging.

2) Het verhaal van den uitbater tegen de eigenaars der goederen verjaart na een termijn van een jaar die begint te loopen vanaf den dag der betaling van het loon van bijstand of van berging.

3) De wijze van berekening der verjaring alsmede de oorzaken van schorsing of stuiting der verjaring worden bepaald door de wet der rechtbank waarbij de zaak aanhangig is.

#### Artikel 12.

Elke overeenkomst van bijstand of van berging, aangegaan op het oogenblik en onder den invloed van het gevaar mag, op verzoek van een der partijen, vernietigd of gewijzigd worden door den rechter, indien hij acht dat de overeengekomen voorwaarden niet billijk zijn en, namelijk, indien het loon, in den eenen of in den anderen zin, erg buiten verhouding is met den bewezen dienst.

#### Artikel 13.

1) De eischen tot vergoeding of tot loon zullen, naar de keus van den aanlegger en in overeenkomst met de regelen van rechtspleging en van bevoegdheid van elken staat, gebrachd worden, 't zij vóór de rechtsmacht van het grondgebied waar de verweerder gehuisvest is, 't zij vóór deze van het grondgebied waar de verrichtingen van bijstand of van berging werden gedaan, 't zij, indien beslag gelegd werd op het luchtvaartuig of op de lading, vóór deze van de plaats der inbeslagname.

2) Treden verschillende redders op vóór rechtsmachten gelegen in verschillende landen dan kan de verweerder, vóór elk dezer, staat maken van het geheel der bezwaren en schuldvorderingen, ten einde te vermijden dat de grenzen zijner verantwoordelijkheid zouden te buiten gegaan worden.

#### Artikel 14.

Wordt beschouwd als «uitbater van het luchtvaartuig» elke persoon die er over beschikt en die er gebruik van maakt voor eigen rekening. In geval de naam van den uitbater niet ingeschreven is in het luchtvaartregister of op om het even welk officieel stuk, wordt de eigenaar tot het tegenbewijs beschouwd als zijnde de uitbater.

#### Artikel 15.

Degene die, zonder de beschikking te hebben over het luchtvaartuig, het gebruikt zonder de toestemming van den uitbater, is gehouden tot het betalen van de vergoedingen en van het loon en de uitbater die de nuttige maatregelen niet heeft genomen om het onwettig gebruik van zijn luchtvaartuig te vermijden is met hem solidairlijk verantwoordelijk, ieder hunner gehouden zijnde in de voorwaarden en binnen de grenzen voorzien bij de voorgaande artikelen.

#### Artikel 16.

Tegenwoordige overeenkomst — onder voorbehoud der bepalingen van artikel 13 op bevoegdheid — is toepasselijk op de schepen en luchtvaartuigen van den Staat, ter uitzondering van de militaire schepen of luchtvaartuigen en deze van de douanen en van de politie waarop de rechten en verplichtingen die uit voorgaande bepalingen voortvloeien niet van toepassing zijn.

#### Artikel 17.

1) De bepalingen van tegenwoordige overeenkomst zullen toegepast worden ten opzichte van al de belanghebbenden wanneer, 't zij het bijstaand of reddend schip of luchtvaartuig, 't zij het bijgestaan of gered schip of luchtvaartuig geïmmatriculeerd is in het grondgebied van een der Hooge Verdragsluitende Partijen.

2) De uitdrukking «grondgebied eener Hooge Verdragsluitende Partij» omvat gansch het grondgebied onderworpen aan de soevereine macht, aan de suzeriniteit, aan het protectoraat, aan het mandaat of aan het gezag van gezegde Hooge Verdragsluitende Partij, voor hetwelk deze laatste partij is in de Overeenkomst.

3) Het is echter verstaan:

a) Dat ten opzichte van de belanghebbenden, onderhoorigen van een niet verdragsluitenden Staat, de toepassing van gezegde bepalingen zal mogen ondergeschikt worden door ieder der Verdragsluitende Staten aan de voorwaarde van wederkeerigheid;

b) Dat, wanneer al de belanghebbenden onderhoorigen zijn van denzelfden Staat als de Rechtbank waarbij de zaak aanhangig is, de Overeenkomst niet toepasselijk is;

c) Dat, in geval schepen en luchtvaartuigen tusschenkomen in dezelfde verrichting van bijstand, tegenwoordige Overeenkomst niet van toepassing is op de betrekkingen tusschen de schepen.

#### Artikel 18.

Tegenwoordige Overeenkomst werd gesteld in de Fransche taal in enkel exemplaar dat zal neergelegd blijven in het archief van het Ministerie van Buitenlandsche Zaken van het Koninkrijk België, en waarvan een echt verklaard afschrift door de zorgen der Regeering van België zal toegezonden worden aan ieder der belanghebbende Regeeringen.

#### Artikel 19.

1) Tegenwoordige Overeenkomst zal goedgekeurd worden. De oorkonden van goedkeuring zullen neergelegd worden in het archief van het Ministerie van Buitenlandsche Zaken van het Koninkrijk België dat al de belanghebbende Regeeringen van de neerlegging ervan zal verwittigen.

2) Zoodra vijf goedkeuringen zullen neergelegd zijn, zal de Overeenkomst in werking treden tusschen de Hooge Verdragsluitende Partijen die ze zullen goedgekeurd hebben negentig dagen na de neerlegging van de vijfde goedkeuring. Elke goedkeuring waarvan de neerlegging zal geschieden, zal haar uitwerking hebben negentig dagen na deze neerlegging.

3) Het zal de Regeering van het Koninkrijk België behooren aan ieder der belanghebbende Regeeringen den datum van het in werking treden van tegenwoordige Overeenkomst te doen kennen.

#### Artikel 20.

1) Nadat zij in werking zal getreden zijn zal tegenwoordige Overeenkomst tot de toetreding open zijn.

2) De toetreding zal geschieden door een aanzegging aan de Regeering van het Koninkrijk België die er kennis zal van geven aan ieder der belanghebbende Regeeringen.

3) De toetreding zal haar uitwerking hebben negentig dagen na de aanzegging aan de Regeering van het Koninkrijk België.

#### Artikel 21.

1) Ieder der Hooge Verdragsluitende Partijen zal tegenwoordige Overeenkomst kunnen opzeggen door een aanzegging gedaan aan de Regeering van het Koninkrijk België die er onmiddellijk de belanghebbende Regeeringen zal van verwittigen.

2) De opzegging zal haar uitwerking hebben zes maanden na de aanzegging der opzegging en dit alléén ten opzichte van de Partij die er zal toe overgegaan zijn.

## Artikel 22.

1) De Hooge Verdragsluitende Partijen zullen, op het oogenblik van de onderteekening, van de neerlegging der goedkeuringen of van hun toetreding, mogen verklaren dat de aanneming van tegenwoordige overeenkomst niet toepasselijk is op het geheel of op welk gedeelte ook van hun koloniën, protectoraten, overzeesche gebieden, gebieden onder mandaat of om het even welk ander grondgebied onderworpen aan hun souvereiniteit, gezag of suzeriniteit.

2) De Hooge Verdragsluitende Partijen zullen later de Regeering van het Koninkrijk België mogen verwittigen dat zij tegenwoordige Overeenkomst toepasselijk wenschen te maken op het geheel of op om het even welk gedeelte hunner koloniën, protectoraten, overzeesche gebieden, gebieden onder mandaat of om het even welk ander grondgebied onderworpen aan hun souvereiniteit, gezag of suzeriniteit, aldus uitgesloten van hun origineele verklaring.

3) Zij zullen, op elk oogenblik, de Regeering van het Koninkrijk België kunnen verwittigen dat zij de toepassing wenschen te zien ophouden van tegenwoordige Overeenkomst op het geheel of op om het even welk

gedeelte hunner koloniën, protectoraten, overzeesche gebieden, gebieden onder mandaat of om het even welk ander grondgebied onderworpen aan hun souvereiniteit, gezag of suzeriniteit.

4) De Regeering van het Koninkrijk België zal aan ieder der belanghebbende Regeeringen kennis geven van de aanzeggingen gedaan in overeenkomst met de twee voorgaande alinea's.

## Artikel 23.

Ieder der Hooge Verdragsluitende Partijen zal, ten vroegste twee jaren na het in werking treden van tegenwoordige Overeenkomst, de oproeping eener nieuwe internationale Conferentie kunnen uitlokken met het oog de verbeteringen op te zoeken die zouden kunnen gebracht worden aan tegenwoordige Overeenkomst. Zij zal zich te dien einde wenden tot de Regeering der Fransche Republiek die de noodige maatregelen zal treffen om deze Conferentie voor te bereiden.

Tegenwoordige Overeenkomst, gesloten te Brussel, den 29<sup>e</sup> September 1938, zal ter onderteekening open blijven tot 30 Juni 1939.

Ter oorkonde waarvan de gevolmachtigden tegenwoordige Overeenkomst hebben onderteekend.

## RECHTSPRAAK

### 12 HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

6e Kamer. — 5 Mei 1939.

Voorzitter : M. De Potter.

Raadsheeren : MM. J. Simon en R. Delvaux.

Op. Min. : M. Van der Perren, Adv.-Generaal.

Pl. : Mrs G. Delacroix, Winkelmolen, De Winde, en Becquet.

I. SCHENKING. — HERROEPING WEGENS ONDANKBAARHEID. — VORDERING EIGEN AAN SCHENKER OF DIE ZIJN PERSOON VOORTZET.

II. HUWELIJKSGOEDERENRECHT. — BESCHIKBAAR GEDEELTE TUSSEN OPEENVOLGENDE ECHTGENOOTEN. — TWEEDE HUWELIJK. — (ART. 1094, 1098 EN 913 B. W.).

III. VONNIS. — BERUSTING.

I. De vordering tot herroeping wegens ondankbaarheid is gehecht aan den persoon van den schenker die alleen meester is om te beslissen of hij ze zal instellen of niet; zij kan derhalve slechts worden uitgeoefend door degenen die den persoon van den schenker voortzetten en niet door degenen die hem slechts in zijn goederen opvolgen.

II. Het beschikbaar gedeelte van art. 1094 en 1098 B. W. kan niet worden samengevoegd; het totaal der schenkingen welk een echtgenoot aan den eenen of den anderen van zijn opeenvolgende mede-echtgenooten kan doen, mag het hoogst tusschen echtgenooten beschikbaar gedeelte niet overschrijden. Dit bewust gedeelte is 'dit voorzien door art. 1094 B. W.; art. 913 B. W. komt niet in aanmerking bij het bepalen van het tusschen echtgenooten beschikbaar gedeelte.

III. De berusting in een vonnis kan enkel afgeleid worden uit een daad welke noodzakelijker wijze veronderstelt dat degene die ze verricht het vonnis aanneemt en afstand doet van de middelen welke hij ter bestrijding van het vonnis kan aanvoeren.

Briers t/ de Schlutterbach.

Overwegende dat wijlen Emile Paul de Schlutterbach, overleden den 26 Juli 1936, een eerste huwelijk heeft aangegaan met geïntimeerde Marie Madeleine Olivier; dat uit dit huwelijk een kind is gesproten te weten geïntimeerde Raoul de Schlutterbach;

Dat, na ontbinding van bewust huwelijk door de echtscheiding, welke de echtgenoot bekwam, wijlen de Schlutterbach in den echt trad met appellante Elsa Briers;

Overwegende dat blijkens huwelijkscontract verleden voor notaris Fiocco te Antwerpen, de echtelingen de Schlutterbach-Olivier, een algemeene gemeenschap van hun tegenwoordige en toekomstige, zoo roerende als onroerende goederen tot stand brachten en bovendien wederkeerig aan den overledene van hun beiden den vollen eigendom schonken van alle zoo roerende als onroerende goederen welke de vooroverledene zou nalaten; met beding dat in geval van bestaan van kinderen of afstammelingen uit hun huwelijk gesproten, voormelde schenking zou verminderd worden tot een vierde in eigendom en een ander vierde in vruchtgebruik;

Overwegende dat anderzijds Emile Paul de Schlutterbach en appellante Briers, gehuwd waren onder het stelsel der scheiding van goederen;

Dat gedurende zijn tweede huwelijk, bij akte verleden voor notaris Geudens, van Antwerpen, de Schlutterbach aan zijn echtgenoot voor het geval zij hem zou overleven, de algemeenschap schonk der roerende en onroerende goederen, zonder uitzondering noch voorbehoud, welke deel uitmaken van zijne nalatenschap, met beding dat in geval schenker reservataire erfgenamen achter liet, de schenking zou verminderd worden tot het grootst beschikbaar gedeelte bij de wet voorzien, daarin begrepen het vruchtgebruik over het geheel gedeelte

dat door de wet ten behoeve van de bloedverwanten in opgaande linie wordt voorbehouden;

Overwegende dat de vorderingen waarover het bestreden vonnis uitspraak deed, de vereffening en verdeling der nalatenschap van wijlen Emile Paul de Schlutterbach, de vervallen verklaring van de aan appellante gedane gifte nastreven en eveneens de herroeping wegens ondankbaarheid van de schenking waarmede Marie Madeleine Olivier werd begiftigd;

Overwegende ten aanzien der vordering tot herroeping van schenking ingesteld door appellante E. Briers Weduwe de Schlutterbach :

Dat een der overwegingen waarop de besluiten van geïntimeerde berusten aan appelante alle hoedanigheid betwist om de herroeping te eischen van voormelde schenking ;

Dat in het beschikbaar gedeelte van hun conclusiën geïntimeerden weliswaar niet uitdrukkelijk doch niettemin op een wijze die, ofschoon stilzwijgend, geenszins twijfelachtig noch dubbelzinnig is, bewust verweermiddel dat reeds voor de rechtbank werd aangevoerd in stand houden ;

Overwegende dat de vordering tot herroeping van een schenking wegens ondankbaarheid aanvankelijk een «acto vindictam spirans» was welke in de eerste plaats de bestraffing beoogde der ondankbaarheid van ergen aard waaraan de begiftigde zich jegens den schenker schuldig had gemaakt en slechts in bijkomende orde de teruggaaf nastreefde der geschenken goederen.

Dat noch uit den tekst, noch uit den geest van art. 957 van het Burgerlijk wetboek kan worden afgeleid dat de wetgever van 1804 den aanvaankelijken aard van de besproken vordering heeft gewijzigd en deze in een geldelijke vordering heeft omvormd ;

Dat waar de vordering tot herroeping wegens ondankbaarheid aan den persoon van den schenker is gehecht die alleen meester is om te beslissen of hij ze zal instellen of niet liever vergiffenis aan den ondankbare begiftigde schenken zal, bewuste rechtsvordering slechts kan uitgeoefend worden door degenen die den persoon van den schenker voortzetten ;

Dat derhalve appelante welke in het voor haar meest voordeelig geval, enkel de opvolgster van wijlen de Schlutterbach in diens goederen is, de hoedanigheid niet bezit welke door art. 967 van het burgerlijk wetboek wordt vereischt om de herroeping te eischen der aan geïntimeerde Olivier gedane schenking ;

Overwegende ten aanzien van de vordering strekkende tot vereffening en verdeling der nalatenschap van Paul Emile de Schlutterbach en tot vervallen verklaring der aan appellante gedane schenking :

Dat geïntimeerden door incidenteel beroep de hervorming vragen van het vonnis voor zooverre het beslist dat appelante recht heeft op een vierde in naakten eigendom van de nalatenschap waarover het geschil loopt.

Overwegende dat appellante de ontvankelijkheid van voormeld beroep betwist op grond van een

beweerde stilzwijgende bewilliging van het bestreden vonnis.

Overwegende dat zulke berusting in een vonnis enkel kan afgeleid worden uit een daad welke noodzakelijkerwijze veronderstelt dat degene die ze verricht het vonnis aanneemt en afstand doet van de middelen welke hij ter bestrijding van het vonnis kan aanvoeren ;

Overwegende dat tot steun van haar grond tot niet ontvankelijkheid dame Briers Weduwe de Schlutterbach aanvoert :

1o) dat per exploit de dato 24 Juli 1937 geïntimeerden beiden een eisch tot verdeling der nalatenschap van wijlen dame Rydams weduwe Fernand Emile Paul de Schlutterbach hebben ingeleid, en dat in de leidende dagvaarding wordt vermeld dat dame Marie Madeleine Olivier blijkens huwelijkscontract en krachtens vonnis dd. 20 Mei 1937 (d. i. de beslissing waarvan beroep) recht heeft op een vierde in vollen eigendom en een vierde in vruchtgebruik ;

2o) dat geïntimeerde Raoul de Schlutterbach in den loop van een vordering tot benoeming van een sekwester de rechten van appellante heeft erkend ;

Overwegende dat het tegenberoep enkel ten deele heeft te doen beslissen dat in strijd met hetgeen de rechtbank aannam appellante geen recht heeft op een vierde in naakten eigendom der nalatenschap van wijlen Emile Paul de Schlutterbach, dat bewust aandeel toekomt aan Raoul de Schlutterbach ;

Overwegende dat waar geïntimeerde M.M. Olivier de hervorming in haar voordeel niet vraagt van het bestreden vonnis het middel ten opzichte van voormelde partij alle belang ontbeert ;

Overwegende verder dat de vordering tot benoeming van een sekwester een louter bewarende akte is, waaruit niet kan worden afgeleid dat Raoul de Schlutterbach het bestreden vonnis heeft ingewilligd ;

Dat zulks zich met des te meer kracht opdringt daar de rechtbank het bestreden vonnis, behoudens wat de gerechtskosten betreft, uitvoerbaar verklaarde trots alle verhaal en zonder borg ;

Dat weliswaar appellante beweert dat in voormelde vordering Raoul de Schlutterbach haar rechten heeft erkend ;

dat echter uit de beweegredenen van het aangevoerd vonnis enkel blijkt dat voormelde geïntimeerde niet heeft betwist dat appellante in alle geval recht heeft op een zeker gedeelte der goederen ;

Dat deze interpretatie van de houding van Raoul de Schlutterbach gedurende de debatten waaraan voormelde vordering aanleiding gaf niet kan gelijk worden gesteld met een gerechtelijke bekentenis ;

Overwegende dat de in hoofdstuk IX van den 2n titel 3e boek van het Burgerlijk Wetboek vervatte wetsbepalingen ten doel hebben de kinderen en de afstammelingen te behoeden tegen onnadenkende verleidingen welke een echtgenoot zouden bewegen tot overdreven bevoordeeling van zijn mede-echtgenoot of van latere mede-echtgenooten ;

Dat uit den geest der wet volgt dat het beschikbaar gedeelte van art. 1094 en dat van art. 1098 van het burgerlijk wetboek niet kunnen samengevoegd worden en dat het totaal der schenkingen

welke een echtgenoot aan den eenen of den anderen van zijne opeenvolgende mede-echtgenooten kan doen het hoogst tusschen echtgenooten beschikbaar gedeelte niet mag overschrijden ;

Dat bewust gedeelte dit gene is door art. 1094 van het Burgerlijk wetboek bepaald ;

Dat art 913 van het B. W. niet in aanmerking komt bij het bepalen van het tusschen echtgenooten beschikbaar gedeelte ;

Dat derhalve de schenking van een vierde in eigendom en een ander vierde in vruchtgebruik van al zijne goederen welke, zooals reeds is gezegd, wijlen Emile Paul de Schlutterbach aan zijne eerste echtgenoot heeft gedaan, het gedeelte van zijn goederen waarover hij beschikken kon ten voordeele van een mede-echtgenoot, gansch heeft uitgeput, zoodat de aan appellante gedane schenking geen uitwerking kan hebben ;

Om deze beweegredenen, het hof,

Gezien de wet van 15 Juni 1935, namelijk art. 24 ;

Alle niet uitdrukkelijk toegewezen besluiten als ongegrond verwerpende, ontvangt en het beroep en het tegenberoep ; doet het bestreden vonnis te niet doch alleen voor zoover de rechtbank de vordering tot herroeping van schenking ingesteld door appellante ontvankelijk doch ongegrond verklaart en beslist dat appellante Briers recht heeft op een vierde in naakten eigendom van de goederen die deel uitmaken der nalatenschap van wijlen Emile Paul de Schlutterbach ;

Dienaangaande wijzigende : verklaart de vordering tot herroeping wegens ondankbaarheid van de aan geïntimeerde Marie Madeleine Olivier door wijlen de Schlutterbach gedane schenking, niet ontvankelijk, zegt voor recht dat de aan dame Briers door haar overleden echtgenoot gedane schenking geen uitwerking kan hebben ; bevestigt de overige beschikkingen van het bestreden vonnis ; verwijst appellante Briers in de op het hooger beroep ontstane gerechtskosten.

13

## BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

2e Kamer bis. — 13 Juli 1939.

Voorzitter : M. Stellfeld.

Rechters : MM. Van Mieghem en Ooms.

Op. Min. : M. Tollebeek.

Pl. : Mrs Wildiers, Verbaet, Misselyn, Gunzburg en Torczyner.

PERS. — UITGEVERS. — AANDUIDING VAN SCHRIJVER TIJDENS HET GEDING. — VOORWAARDEN VOOR BUITEN ZAKE STELLING.

*Krachtens art. 18 der Grondwet mag de uitgever niet vervolgd worden wanneer de schrijver gekend is en in België zijne huisvesting heeft.*

*Opdat de uitgevers van lasterende schotschriften hunne buiten zake stelling zouden kunnen aanvragen, is het niet voldoende dat zij den schrijver van deze strooi-briefjes tijdens de debatten zouden aanduiden. Zij moeten dezen persoon in zake roepen en moeten ten overstaan van deze persoon gerechtelijk doen beslis-*

*sen dat hij werkelijk de schrijver van de bewuste strooi-briefjes is.*

Schreiber B. en Schreiber E. t/ Polak, Hirschberg, Pirson, Rudner, Lipschutz (VEVA).

## ADVIES VAN HET OPENBAAR MINISTERIE

Het Verbond van Economisch Verweer, beter gekend onder de beginletters V. E. V. A. heeft verschillende strooi-briefjes uitgegeven en verspreid in de diamantmiddens te Antwerpen, Londen, Amsterdam, enz., waarin de diamanthandelaars aanzocht worden alle handelsbetrekkingen met de aanleggers af te breken, hen beschuldigend van volksverraad, leugen en meeneed ;

De V. E. V. A. is een joodsche instelling met het doel de anti-joodsche politiek van Duitschland te bekampen bij middel van een boycot der Duitsche koopwaren. De V. E. V. A. is geen wettelijke maatschappij. In werkelijkheid bestaat de V. E. V. A. enkel uit personen die zich zelf hebben aangesteld, bestaande uit een voorzitter, bestuursleden en een secretaris.

Op 6 November 1938 hebben zekere leden van de V. E. V. A. en namelijk Polak, Pirson en Rudner, een verklaring door Bernard Schreiber doen onderteekenen.

Schreiber verklaarde dat hij noch zijn firma geen enkele betrekking met N. Zimmer onderhouden had, waaruit hij geldelijk voordeel getrokken had.

Bernard Schreiber gaf het V. E. V. A. het volle recht alle maatregelen tegen hem te nemen, indien dit niet juist was, of indien hij of zijne firma rechtstreeks of onrechtstreeks in Duitschland diamant liet of had laten slijpen.

Een eerste strooi-brief werd door de V. E. V. A. verspreid. Deze strooi-brief begon met het woord « Schande ! ».

Uit een ernstig onderzoek is thans gebleken dat de firma B. en E. Schreiber wissels voor *hooge bedragen* garandeerde voor de zaak N. Zimmer en dit zelfs nog in de laatste maanden. Verder werd er nog gedrukt dat wie aan Hitlerfabrikanten ruw bezorgen of hun geslepen afkopen, zich daardoor medeplichtig maken aan volksverraad.

De firma B. en E. Schreiber heeft door een strooi-brief een zeer gematigd antwoord aan de V. E. V. A. gegeven.

Een tweede strooi-brief van de V. E. V. A. beginnende met de woorden « Een leugenaar en meeneedige ! » drukt de meening uit dat zij zullen bewijzen dat de firma Schreiber voor N. Zimmer garandeerde.

Naar aanleiding van deze betwisting, werden Marcel Ginsburg, Sylvain Wellner en J. Gutter door beide partijen als eere-raad aangesteld ten einde de boekhouding, bankrekeningen en andere bewijzen van de firma Schreiber te onderzoeken. Dit onderzoek greep plaats in de burealen van de V. E. V. A. waar aanwezig waren Polak, Hirschberg, Rudner en Pirson. Zij hebben geen bewijzen gevonden dat deze firma den heer Zimmer *regelmatig* gefinancierd had. Wanneer deze firma van tijd tot

tijd geholpen werd, is dit ter goeder trouw, en zonder dat zij daarvan eenig voordeel getrokken hebben.

De aanleggers hebben de beslissing van de scheidsrechters aan de bevolking door strooibriefjes medegedeeld. Het woord «regelmatic» hetwelk in de besluiten van de scheidsrechters gebruikt was, werd door de aanleggers weggelaten; dit liet aan verweerder toe een derde strooibrief te verspreiden met de woorden: «Een neger kan men niet wit wasschen».

Al de strooibriefjes van V. E. V. A. eindigden met de woorden «VEVA», of «Verantwoordelijke uitgever VEVA, Vestingstraat, 44. Tel. 361.04».

Op 25 April 1939 werd een schrijven door een zekeren Bucheister, journalist, Apollostraat, 3, te Berchem-Antwerpen, aan den raadsman van aanleggers overgemaakt. Bucheister in dit schrijven herkende zich als auteur van al de publicaties door «VEVA» uitgegeven.

Heeft de tusschenkomst van Bucheister eenige waarde?

Wanneer de schrijver gekend is en gehuisvest is in België, mag noch den uitgever, noch den drukker, noch den uitdeeler vervolgd worden. Artikel 18 der grondwet legt de volle verantwoordelijkheid ten laste van degene die opsteller van litigieus artikel is, wanneer de drukker hem aangeduid heeft.

Het volstaat nochtans niet gelijk het hier in dit geding door de verweerders gedaan werd een opsteller aan te duiden terloops van de debatten. Zij hadden integendeel tot plicht dezen regelmatig door exploit ter zake te trekken voor de Rechtbank en door deze rechterlijk de hoedanigheid van opsteller die zij hem toekent te doen erkennen. Een vonnis der rechtbank van Antwerpen, van 16 Mei 1934 (Rechtskundig Weekblad 1934-1935, blz. 315, werd in dezen zin geveld). Verschillende rechterlijke beslissingen hebben dit stelsel aangenomen. Een arrest van het Hof van Beroep, te Brussel, van 2 Januari 1895 (Pas. 1895, II, blz. 161) zegt namelijk: «Pourque l'imprimeur d'un article incriminé comme injurieux ou diffamatoire puisse demander sa mise hors de cause, il ne suffit pas qu'il indique l'auteur de cet article, ni même qu'il administre la preuve de ses allégations, il doit encore mettre en cause le tiers par lui désigné et faire reconnaître judiciairement, à l'égard de ce tiers, la qualité d'auteur qu'il impute à celui-ci. (Zie ook Brussel, 16 Januari 1889, Pas. 1889, III, blz. 102; Brussel, 6 April 1881, Pas. 1881, III, blz. 236).

Een vonnis der rechtbank van Verviers van 31 Januari 1910 (Jurisprudence Cour d'appel de Liège 1910, blz. 181) heeft beslist: «Est contraire à la Constitution, le système suivant lequel une fois qu'un écrit porte un nom d'auteur, la personne offensée ne pourrait plus poursuivre que l'auteur ainsi désigné, quand même il ne serait pas le véritable auteur et n'aurait pas le droit d'assigner une autre personne qu'elle connaîtrait comme étant l'auteur réel.»

Een vonnis der rechtbank van Hoei, van 19 November 1913 (Pas. 1914, III, blz. 296) zegt ook:

«L'aveu du tiers intervenant d'être l'auteur d'un article diffamatoire et dommageable est sans pertinence s'il ne fournit pas la preuve qu'il en est réellement l'auteur.

» Cet aveu ne peut avoir pour effet de mettre hors cause l'imprimeur du journal assigné en responsabilité de cet article.»

Ik moet nog een beslissing van de burgerlijke rechtbank van Tongeren van 28 November 1935 aanhalen: (Rechtskundig Weekblad 1935-1936, blz. 517): Overwegende dat indien artikel 18 der Grondwet beschikt dat de uitgever van een blad aan alle, zoowel strafrechterlijke als burgerlijke, verantwoordelijkheid ontsnapt wanneer de schrijver van het gewraakte artikel bekend is en binnen de grenzen van het Rijk gehuisvest is, de rechtsleer nochtans, zich steunend op de *algemeene beginselen van eerlijkheid* en met het doel *alle geheime verstandhouding te weren, die zou kunnen ontstaan tusschen den uitgever van een blad en den beweerden opsteller van een eerroovend artikel*, den eisch stelt, opdat gemeld grondwettelijk beginsel toepassing zou kunnen vinden, dat diegene die als opsteller wordt aangeduid of zich als dusdanig wil doen doorgaan, een persoon weze van voldoende solvabiliteit en op denwelke de in het gelijkgestelde aanlegger behoorlijk vat zou kunnen nemen om wille der uitvoering der ten zijnen voordeele uitgesproken veroordeelingen (zie ook Beltjens Encyclopédie de la presse, art. 18 der Grondwet, nr 85). Eindelijk moet ik nog een zeer belangrijk arrest van het Hof van Beroep van Gent van 23 Juli 1890 (Pas. 1891, II, blz. 19) aanhalen.

Dit arrest zegt namelijk: L'imprimeur-éditeur d'un journal poursuivi à raison d'un article calomnieux ou dommageable ne peut obtenir sa mise hors cause qu'en fournissant la preuve complète que la personne qu'il indique comme étant l'auteur l'est, en réalité, dans le sens légal de ce mot. Ne peut être considéré comme auteur que celui qui se trouve, quant à l'article incriminé, dans des rapports juridiques tels, qu'ils font retomber sur lui tout le poids de la publication. Tout le fardeau de la preuve pèse en principe sur l'éditeur poursuivi. Le poursuivant peut se borner à reconnaître les faits vantés ou à en contester la valeur probante. Ni la déclaration de l'imprimeur ni l'aveu de la personne qu'il a désignée comme étant l'auteur ne sont par eux-mêmes décisifs au procès. Ne peut être tenu pour auteur celui qui n'est qu'une sorte de mandataire au service de qui veut l'employer, salarié pour une collaboration banale, et dont les renseignements n'entrent dans la publication que comme de simples matériaux fournis à un mandant qui les modifie à sa guise pour les livrer à la publicité.

De Rechtbank zal zeggen dat de strooibriefjes van «VEVA» in den bundel van aanleggers onder nummers 1, 3 en 5 vermeld beledigend en eerroovend zijn voor aanleggers. Wie moet nu de verantwoordelijkheid van deze strooibriefjes dragen? Zeker is het de «VEVA» die de verantwoordelijke uitgever van deze vlugschriften is. Het is zeker dat

Polak, Hirschberger, Rudner en Pirson de verantwoordelijkheid moeten dragen van deze schadelijke handelingen. Deze personen hebben het onderzoek van de comptabiliteit van de firma Schreiber bijgewoond. Lipschutz is tot 23 Maart 1937 voorzitter van de VEVA geweest. Het is niet bewezen dat hij zijn ontslag van de «VEVA» ingediend zou hebben. Zelfs schrijft nog een zekerer Van Horst, in November 1938 aan den heer Lipschutz, Voorzitter van «VEVA». Ook moet hij met Polak, Hirschberg, Rudner en Pirson verantwoordelijk blijven voor al de strooibriefjes door de «VEVA» gedrukt en verspreid. Deze vlugschriften hebben een zedelijke en stoffelijke schade aan de aanleggers veroorzaakt. Verschillende klanten van de firma Schreiber hebben de goederen van deze firma teruggestuurd. Verweerders dienen solidairlijk veroordeeld te worden om aan aanleggers te betalen ten titel van schadevergoeding eene som van 10.000 fr. met de gerechtelijke intresten. Het vonnis zal uitvoerbaar zijn bij lijfswang bepaald op 3 maanden. Het vonnis zal in twee dagbladen naar keus van verzoekers bekend gemaakt en dit voor een bedrag van 4.000 frank, eischbaar bij enkele faktuur van de uitgevers; de verweerders dienen tot de kosten des gedinges veroordeeld. Het te vellen vonnis kan uitvoerbaar worden verklaard bij voorraad niettegenstaande alle verhaal en zonder borg.

De Procureur des Konings,  
*Marcel Tollebeek.*

#### VONNIS

Gezien de geboekte exploten van rechtsingang ten verzoeken van Schreiber Bernard en Schreiber Emmanuel door het ambt van deurwaarder Schmit te Antwerpen op 23 en 24 Januari 1939, beteekend aan :

1° Mozec Polak, 2° Josef Hirschberg, 3° Pirson, 4° Rudner, 5° Isidore Lipschutz, met dagvaarding om te verschijnen vóór de Rechtbank van eersten aanleg te Antwerpen, ten einde zich te hooren en zien verwijzen om hoofdelijk of ten minste in solidum wegens schadelijke handelingen de som van 100.000 frank ten titel van schadevergoeding te betalen; het vonnis uitvoerbaar te hooren verklaren bij lijfswang voor den duur van zes maanden, te hooren zeggen dat het vonnis in drie dagbladen, naar keus van verzoekers zal bekend gemaakt worden en dat de kosten voor een bedrag van 6.000 fr. eischbaar zullen zijn op vertoon van het kwijtschrift der uitgevers;

Gelet op art. 2, 34, 36, 37, 40, 41 en 68 der wet van 15 Juni 1935;

Gezien de stukken van het geding;

Gehoord partijen in hunne middelen en besluiten;

Aangezien aanleggers hunnen eisch steunen op het feit dat, in November 1938, op naam van VEVA, verantwoordelijke uitgeefster, in de diamantmiddens te Antwerpen, Londen en Amsterdam, gedrukte schotschriften werden verspreid met lasterende aantijgingen en waarin de diamanthandelaars werden aangespoord om alle handelsbetrekkingen met aanleggers af te breken;

Aangezien de eisch van aanleggers gegrond is op art. 1382 B. W. en zijn oorsprong vindt in het drukken en verspreiden door de pers van lasterende en schadelijke aantijgingen tegen aanleggers gericht;

Aangezien krachtens art. 18 der Grondwet de uitgever niet mag vervolgd worden wanneer de schrijver gekend is en in België zijne huisvesting heeft;

Aangezien op 25 April 1939, tijdens de debatten en bij middel van een schrijven gericht tot den raadsman van aanleggers, een genaamde Buscheister, zich als schrijver van de bewuste druksels heeft aangemeld; dat echter dergelijke buitenrechterlijke tusschenkomst, ter elfder ure gedaan, geen voldoende waarborg van echtheid vertoont; dat de schrijver die bij art. 18 der Grondwet bedoeld wordt, niet den persoon is die zich, zonder meer als dusdanig aanmeldt of door verweerders wordt aangeduid, maar wel hij die in rechte, als schrijver wordt erkend (Schuermans, Code de la Presse, 2<sup>e</sup> édition, tome II, n° 17 et s.; Gent, 29 Dec. 1883, Pas. 1884, II, 168; Gent, 6 Dec. 1882, B. J. 1885, 195; Beltjens, Droit Pénal, art. 18 Constitution nr 96, blz. 809);

Aangezien verweerders den persoon, die na het inleiden der vordering zich als schrijver aanmeldde, hadden moeten dagvaarden ten einde tusschenkomst in het geding en om aan partijen toe te laten vóór de Rechtbank uit te maken of de vermeende schrijver werkelijk de opsteller van de betwiste pamfletten geweest is, ofwel enkel een lasthebber, in dienst van de verweerders; die de druksels hebben ingegeven en doen schrijven;

Aangezien ondertusschen de verantwoordelijke uitgevers in het geding dienen te blijven (Dendermonde, 8 Febr. 1890, B. J. 1890, 526);

Overwegende dat de vereeniging «Economisch Verweer Antwerpen» gekend onder de beginletters «VEVA» geen wettelijk bestaan noch rechtspersoonlijkheid bezit; dat zij enkel eene vereeniging van Israëlieten is, behoorende meestal tot de diamantmiddens, en die tegen de Duitsche regeering, eene actie op touw gezet hebben, naar zij beweren om den Belgischen diamanthandel te beschermen tegen mededinging of dumping, maar in werkelijkheid, althans in hoofddorde, om de leden te verplichten alle handelsbetrekkingen met Duitschland stop te zetten en alle Duitsche waren te boycotten, zulks als vergeldingsmaatregel in antwoord op de politiek door de Duitsche regeering gevoerd tegen hun ras en geloofsgenooten; dat deze aktie zelfs zoover gedreven wordt, dat, ten einde de leden te beletten de Kinemazalen, waarin Duitsche films vertoond worden te bezoeken, de namen dezer zalen vermeld staan op de druksels die onder hunne volksgenooten verspreid worden;

Aangezien bij gebrek aan wettelijk bestaan, de VEVA als dusdanig niet kan vervolgd worden; dat enkel de leden dezer vereeniging, zij wezen bestuursleden of gewone leden, slechts individueel aansprakelijk kunnen gesteld worden voor de schadelijke feiten door hen wegens derden gepleegd;

Aangezien aanleggers dan ook hun eisch gericht hebben tegen 5 leden der VEVA, waarvan zij beweren dat zij de uitgevers der kwestieuze druk-sels zijn;

Aangezien de 5 verweerders zulks echter ten stelligste ontkennen;

Dat de heer Lipschutz buitendien aanvoert dat hij sedert Maart 1937 geen voorzitter of bestuurslid van VEVA meer is;

Aangezien in antwoord op het strooibiljet betiteld « Schande » en waarin zij werden beschuldigd voor hoge bedragen de zaak van Zimmer te hebben gegarandeerd, aanleggers om zich te verdedigen op hunne beurt een druksel deden uitdeelen waarin zij onder eed verklaarden sinds meerdere jaren aan geen enkele fabricage, onder eenigen vorm deel genomen te hebben, noch te hebben gefinancierd, noch eenig voordeel er uit getrokken te hebben; dat deze repliek gevolgd werd door een nieuw schimp-schrift van VEVA betiteld « Een leugenaar en meenedigen » waarin VEVA hare beschuldigingen staande hield;

Aangezien op 23 November 1938, de heeren Ginsburg, Wellner en Gutter, die volgens zij be-weerden door mondeling compromis van partijen als scheidsrechters werden aangesteld, eene ver-klaring aflegden, waaruit blijkt dat na partijen gehoord te hebben en na inzage der boekhouding bankrekeningen en andere bewijzen door de firma Schreiber vrijwillig voorgelegd, en na verschillende informaties genomen te hebben, zij tot de bevinding waren gekomen dat er geene bewijzen bestonden dat de firma Schreiber den heer Zimmer regelmatig gefinancierd had; dat wanneer deze firma van tijd tot tijd geholpen had dit ter goeder trouw was gebeurd en zonder dat zij daarvan eenig voordeel hadden getrokken;

Aangezien nadat deze beslissing door de firma Schreiber echter met weglating (vrijwillig of on-vrijwillig) van het woordje « regelmatig » ter kennis van het publiek was gebracht geworden, VEVA zich niet gewonnen gaf en een nieuw pamflet in de wereld zond beginnende met de woorden: « Een neger kan men niet wit wasschen » en waarin ver-klaard werd dat de heeren Ginsburg, Wellner en Gutter nooit door VEVA met een arbitrage werden gelast en alleen door de Schreiber aangesteld werden; dat zij enkel als advocaten der gebroeders Schreiber waren opgetreden, er bijvoegende dat de aanklacht van de VEVA tegen Schreiber nooit op geruchten gebaseerd werd maar wel op overtuigende bewijzen;

Aangezien de 4 eerste verweerders niet ontkennen dat zij aanwezig waren in de lokalen van VEVA toen de heeren Ginsburg, Wellner en Gutter hunne werkzaamheden hebben verricht, en kennis hebben genomen van hunne uitspraak; dat hunne bewering alsof deze drie personen enkel als advocaten der gebroeders Schreiber zouden opgetreden zijn in tegenstrijd is met de stellige verklaring afgelegd door de drie personen in kwestie, die geen belang hebben bij de zaak en geene schijnbare reden heb-ben om zich in deze aangelegenheid eene hoe-

danigheid toe te eigenen die hun niet gegeven werd;

Aangezien het feit dat de 4 eerste verweerders, die in hunne hoedanigheid van leden der VEVA met de aanleggers en de heeren Ginsburg, Wellner en Gutter, hebben onderhandeld en namens de VEVA aanwezig waren toen de werkzaamheden, met het oog op het advies der scheidsrechters in gang waren, niets gedaan hebben om te beletten dat het schotschrift beginnend met de woorden: « Een neger kan men niet wit wasschen » nog ge-drukt en verspreid werd, ten hunnen laste zware en overeenstemmende vermoedens doet ontstaan dat zij niet alleen het laatste schotschrift maar ook de voorgaanden hebben uitgegeven en doen drukken;

Aangezien het onwaarschijnlijk is dat deze ver-weerders met hunne hoedanigheid van werkende leden der VEVA die in gewichtige omstandigheden deze vereeniging vertegenwoordigden, den opsteller en uitgever van de druksels niet zouden gekend hebben, dat indien zij den genaamden Bucheister niet van meetaf aan als schrijvers hebben aan-geduid of hem tijdens de debatten niet in zake heb-ben geroepen, zulks als onrechtstreeksch bewijs kan worden aanzien dat zij zelf de kwestieuze druksels hebben opgesteld of minstens hebben geïnspireerd, doen drukken en uitgegeven;

Aangezien het blijkt uit de stukken van het geding dat op 23 Maart 1937, vijfde verweerder zijn ontslag als voorzitter der VEVA ingediend heeft; dat weliswaar, op 14 November 1938 de genaamde Van der Horst zich nog schriftelijk tot hem wendde en hem als « Mijnheer de Voorzitter » toesprak, dat echter in November 1938, tijdens de publicatie der schotschriften, de heer Lipschutz niet op het voor-plan getreden is en ook niet aanwezig was in de lokalen der Vestingstraat tijdens de werkzaam-heden van den eereraad; dat het dus niet ten genoegte van recht bewezen is dat hij rechtstreeks of onrechtstreeks medegewerkt zou hebben aan het opstellen, verspreiden of uitgeven der lasterende druksels;

Aangezien het blijkt uit de gegevens door aan-leggers verschaft, dat de handelingen van de vier verweerders aan de gebroeders Schreiber eene moreele en stoffelijke schade hebben toegebracht; dat de firmanten in een ongunstig daglicht ge-plaatst werden bij hunne collegas in den diamant-handel, ter stede en in het buitenland, dat zij als leugenaars en meenedigen gebrandmerkt zijn geworden en dat als gevolg op deze campagne, hunne koopwaren werden teruggezonden of geweig-erd;

Aangezien wegens zedelijke en stoffelijke schade ten titel van schadevergoeding aan aanleggers « ex aequo et bono » een bedrag van 20.000 fr. mag toegekend worden;

Aangezien vermits de schade het gevolg is van ongeoorloofde daden en verweerders met kwaad-willigheid hebben gehandeld, het bedrag der schade-vergoeding, in zoover de verweerders niet onder toepassing vallen van artikel 6 der wet van 27 Juli 1871, eischbaar zal zijn bij lijfswang;

Aangezien de eisch van aanlegger om gemachtigd

te worden het vonnis ter kennis van het publiek te brengen bij middel van 3 dagbladen naar hun keus en op kosten van verweerders, gegrond is;

Om deze redenen :

De Rechtbank, alle verdere of strijdige besluiten verwerpend;

Gehoord de heer Tollebeek, Substituut van den Prokureur des Konings in zijn eensluidend advies gegeven ter openbare zitting van 15 Juni 1939;

Rechtdoende in eersten aanleg en op tegenspraak;

Verklaart den eisch ontvankelijk tegen de vijf verweerders en gegrond tegen de vier eerste verweerders, en ervoor beslissend; veroordeelt de vier eerste verweerders hoofdelijk om aan aanleggers ten titel van schadevergoeding te betalen de som van 20.000 frank met de rechterlijke intresten vanaf 24 Januari 1939;

Zegt dat het bedrag eischbaar zal zijn bij lijfswang waarvan den duur bepaald wordt op twee maanden;

Wijst aanlegger af van hunnen eisch tegen vijfde verweerder; stelt hem buiten zaak zonder kosten;

Machtigt aanleggers het vonnis bekend te maken in drie dagbladen naar hun keus en op kosten van verweerders;

Zegt dat het bedrag der kosten eischbaar zal zijn tot een beloop van maximum 2.000 frank voor elke inlassching, en op vertoon der kwijting der uitgevers;

Wijst aanleggers af van het overige van hun eisch;

Veroordeelt de vier eerste verweerders hoofdelijk tot de kosten van het geding.

14

#### BURGERLIJKE RECHTBANK TE BRUGGE

1e Kamer. — 10 Mei 1939.

Voorzitter : M. G. Soenen.

Rechters : MM. Axters en Kisters.

Pleiters : Mrs Lecleir, Muylle, Carton en Van Ackere.

INTERNATIONAAL PRIVAATRECHT. — ERFFENISSEN. — TOE TE PASSEN WETGEVING. — EXEQUATUR.

*Luidens de regelen van het Internationaal Privaatrecht in België in voege, worden de erfopvolging en de erfenisovergang wat betreft de roerende goederen beheerscht door de wetgeving welke van kracht is in de woonplaats van den decujus, ten ware deze wetgeving in strijd was met de Belgische openbare orde.*

*Iedere beslissing van een vreemde rechtsmacht, hetzij zij vonnis of bevel heet, moet luidens art. 10 van de wet van 25 Maart 1876 voorzien zijn van het exequatur van het Belgisch gerecht, zelfs als zij zich beperkt tot het aanstellen van een beheerder, wil deze beheerder niet alleen daden van uitvoering maar ook enkel voorloopige maatregelen kunnen nemen in België.*

Anthierens t/ Van Besien en Cs.

Gehoord partijen in hunne middelen en besluiten ;

Overwegende dat de aanlegster in hare hoedanigheid van beheerder van de erfenis van haar overleden echtgenoot Désiré Van Besien, waartoe zij werd aangesteld door de «Probate Court» of de successierechtbank van Ingham, staat Michigan, V. S. A., op 27 November 1935 de uitbetaling vordert van eene som van 45.922,22 fr. dewelke bij de «Société Générale de Belgique» bijhuis van Brugge op naam van wijlen Désiré Van Besien zijn gedeponeerd, en tegen wier uitbetaling verzet werd aangezekend door de gedaagden, allen bloedverwanten in de zijlijn, en daarenboven de betaling vordert aan Nathalie Van Besien van eene som van 3.500 frank welke deze nog aan den decujus verschuldigd was ;

Overwegende dat de gedaagden de ontvankelijkheid der vordering en hare gegrondheid betwisten ;

Overwegende dat luidens de regelen van het internationaal privaatrecht in België aanvaard, de erfopvolging en de erfenisovergang wat betreft de roerende goederen beheerscht worden door de wetgeving welke van kracht is in de woonplaats van den decujus; dat dientengevolge zoo deze woonplaats buiten België gelegen is, de vreemde wetgeving door de Belgische rechtbanken zal toegepast worden ook op de roerende goederen welke zich in België bevinden, tenzij deze vreemde wetgeving in strijd was met de Belgische openbare orde ; (P. Pouillet, Manuel de droit international privé belge éd. 1925, blz. 531; Rolin, principes de droit international privé, éd. 1897 T. I. bl. 711, Nr 470 : A. de Lapradelle et J. P. Niboyet, Répertoire de droit international; éd. 1931 T. X. V° successions Nr 13);

Overwegende dat de decujus Désiré Van Besien met der woonst gevestigd was in de Vereenigde Staten van Amerika, Staat Michigan Stad Lansing, en aldaar overleden is op 14 September 1935. nalatende zijne echtgenoot en de gedaagden onder nummers 1 tot 8; dat in strijd met de Belgische wetgeving in de staat Michigan geen onmiddellijke inbezitneming door de erfgenamen bestaat, doch dat de rechtbank belast met de verificatie der testamenten, wanneer er geen testament voorhanden is, een beheerder aanstelt, dewelke onder haar jaarlijksche controol belast is de baten der erfenis te gelde te maken, de schulden te vereffenen en het saldo onder de erfgenamen te verdeelen ; dat de overlevende echtgenoot, luidens de Amerikaanse wet, het eerst in aanmerking komt om dit beheer waar te nemen ;

Overwegende dat uit de stukken van den bundel spruit dat de aanlegster inderdaad door de «probate court» van Ingham op 27 November 1935 als beheerder van de erfenis van wijlen haar echtgenoot is aangesteld geworden; dat ten onrechte de gedaagden beweren dat zij in eigen naam en niet in hare hoedanigheid van beheerder optreedt; dat wel is waar deze hoedanigheid niet uitdrukkelijk staat vermeld in de dagvaarding na de naam en de voornaam van de aanlegster, doch dat uit de motiveering derzelfde dagvaarding ten genoegen van rechte spruit dat de aanlegster slechts in deze hoedanigheid optreedt ;

Overwegende dat ten slotte de gedaagden voor-

houden dat de vordering van de aanlegster qualitate qua niet ontvankelijk is zoolang de beslissing van de «probate court» niet met het exequatur van een Belgisch gerecht is bekleed; dat deze opwerping gegrond is; dat de aanlegster te vergeefs houdt staan dat het hier niet om een vonnis van een vreemde rechtbank gaat maar om een eenvoudig bevel «under appointment administrator»; dat de tekst van artikel 10 van de wet van 25 Maart 1876 opzettelijk niet het woord vonnis heeft gebruikt, maar het woord beslissing om ook de bevelschriften van alleen zetelende magistraten eronder te verstaan; (Répertoire pratique de droit belge; V° exequatur N° 76);

Dat dus iedere beslissing van een vreemde rechtsmacht, hetzij zij aldaar vonnis of bevel heet welke een beheerder in zake erfenissen benoemt, moet voorzien zijn van het «exequatur» van het Belgisch gerecht, vooraleer deze beheerder niet alleen werkelijke daden van uitvoering; maar zelfs eenvoudige voorloopige maatregelen wil nemen in België; (de Lapradelle en Niboyet op. cit. V° succession N° 84);

Overwegende dat de aanlegster te vergeefs voorhoudt dat hare huidige vordering impliciet eene vraag om «exequatur» insluit; dat hierover geen woord in de dagvaarding wordt gerept en de rechtbank niet «ultra petita» mag uitspreken;

Om deze redenen:

De rechtbank alle andere besluiten verwerpende, verklaart de vordering van de aanlegster qualitate qua niet ontvankelijk; dientengevolge wijst ze af en veroordeelt haar tot de kosten.

15

## VREDEGERECHT TE PUURS

12 Mei 1938.

Vrederechter: M. F. L. Van den Hende.  
Pl.: Mr J. Muys.

**PACHTOVEREENKOMST. — ZELFBEWERKING EN BEMESTING. — NORMALE UITBATING. — VERKOOPING VAN GRAS. — UITZONDERLIJKE UITBATING.**

*De verkoop van het gras eener weide die bemest werd door den kooper dient beschouwd als een pacht; de verpachting of de zelfbewerking is de normale wijze van uitbating terwijl de verkoop van gras de uitzondering is.*

Cools Fr. en Lemmens M. C. t/ Alf. De Bondt.

Gezien de dagvaarding in dato 23 Maart 1938;  
Gehoord partijen in hunne middelen;

Aangezien de vordering ertoe strekt te hooren verklaren dat verweerder geen recht van huur heeft op de weide maar dat hij slechts het gras gekocht heeft;

Aangezien vroegere eigenaar, schoonvader van aanleggers, en de aanleggers zelve, bekennen dat verweerder het laatsete jaar de weide heeft bemest;

Aangezien dit feit er op wijst dat het hier wel eene verpachting geldt en geenszins een verkoop;

Aangezien het een verkoop zou wezen indien verweerder zich ertoe bepaald had het gras in te oogsten terwijl de aanleggers of de vorige eigenaar de weide zou bemest of bewerkt hebben;

Aangezien zooals hiervoor gezegd, zulks hier het geval niet is;

Aangezien trouwens de verhuring of de zelfbewerking de normale wijze is van uitbating, dat de verkoop van het gras voor de kleine eigenaars eene uitzonderlijke wijze van uitbating daarstelt, welke zou moeten bewezen worden door den eigenaar, quod non;

Aangezien het overigens al te gemakkelijk zou wezen de bepalingen der pachtwet nopens den duur der verpachting te ontduiken indien de eigenaar zonder een enkel bewijs mocht inroepen dat het juridisch karakter der verbintenis een verkoop is in plaats van eene verpachting;

Aangezien de voorwaarden der verkoop der weide door aanleggers geen invloed heeft, daar verweerder teegnover dien verkoop een derde is;

Om deze redenen:

Wij, Vrederechter van het Kanton Puurs, oordeelende wedersprakelijk en in eerste beroep, wijzen aanleggers af van hunnen eisch als ongegrond zijnde;

Stellen de onkosten begroot tot hede nop 81 frank ten hunnen laste.

## BIBLIOGRAPHIE

**J. NOTERDAEME. — De Belgische Grondwet. — Tekst en uitleg met vragen en antwoorden, heruitgegeven door Jozef Pyck, lic. ped. — 4e uitgave. — J. Houdmont, Brugge, 1939.**

Het kleine boekje van den Heer Noterdaeme waarin de beginselen van de Belgische Grondwet worden uiteengezet door middel van vragen en antwoorden is sedert geruimen tijd gekend als een uitstekend pedagogisch werkje dat voor de studenten van de middelbare scholen op bevattelijke en nauwkeurige wijze de principes van ons publiek recht uiteenzet.

Er is thans een vierde druk verschenen bezorgd door den Heer Jozef Pyck, leeraar aan de Normaalschool te Torhout. Deze nieuwe druk wijkt op belangrijke wijze af van de vorige, hij is in groote mate aangevuld met gegevens van historischen aard betreffende de ontwikkeling van ons grondwettelijk recht. Er zijn beschouwingen te vinden aangaande de verschillende staatsvormen en het is voorzien van een inleiding waarin op enkele bladzijden het belangrijkste van de algemeene staatsleer wordt samengevat.

Het is een boekje volledig zonder pretentie, doch het zal niet enkel voor de middelbare scholen nuttig zijn; hoevelen in ons land, die zich bezighouden met de politiek en hoevele ambtenaren zouden niet met het grootste profijt van deze simpele doch degelijke uiteenzetting kennis nemen.

René Victor.

**E. DECKMYN en R. DECKMYN. — Le statut de l'agent de change. — Maison Ferd. Larrier, Brussel, 1939.**

De wetgeving is in den laatsten tijd op ingrijpende wijze actief geweest wat betreft het statuut der wisselagenten. Verschillende koninklijke besluiten genomen ingevolge volmachten hebben op dit gebied een reeks normen uitgevaardigd die nog niet waren gesynthetiseerd tot een volledige verhandeling. Dit is thans met zeer veel zorg gebeurd door de beide auteurs van dit lijvig werk waarin achtereenvolgens worden onderzocht de verplichtingen die wegen op den persoon van den wisselagent (borgstelling, handelsboeken, overeenigbaarheden), de waarden die door den wisselagent worden verhandeld en het belang van de door hem gebezigde documenten, de fondsen- en wisselbeurs met de talrijke vertakkingen die bij deze organismen behoren, de termijnmarkt, enz.

Verder worden de rechten en verplichtingen alsook de aansprakelijkheid van den wisselagent onderzocht en na een hoofdstuk gewijd aan het faillissement in verband met de activiteit van den wisselagent eindigt het werk met een hoofdstuk aangaande zijn menigvuldige fiscale en sociale verplichtingen.

Niet enkel in de beursmiddelen, doch ook bij al degenen die betrokken zijn bij dit bedrijf zal dit boek welkom zijn.

## BALIELEVEN

### BALIE VAN ANTWERPEN

*De Raad der Orde heeft aan de advocaten te Antwerpen het hiernavolgend rondschriften gezonden :*

\* \* \*

#### *Waarde Confrater,*

De Raad der Orde heeft, in zijn laatste vergadering, de maatregelen besproken welke ten gevolge der mobilisatie dienen genomen te worden, om de rechtsbedeeling te verzekeren en de stoffelijke belangen der opgeroepen confraters te vrijwaren.

Het ligt in de bevoegdheid van den Voorzitter van elk rechtscollege te beslissen of uitstel dient toegestaan te worden in de zaken die aanhangig zijn voor die rechtbank.

De confraters worden verzocht, in de zaken die reeds aanhangig zijn, in principieel voorloopig niet aan te dringen om te pleiten, wanneer hun tegenpleiter gemobiliseerd is en uitstel vraagt.

Zoo er redenen van hoogdringendheid bestaan, worden de confraters die wenschen eene zaak te bepleiten waarin een gemobiliseerde confrater als verdediger optreedt, verzocht zich te wenden tot den Stafhouder die zal beslissen, of ja dan neen de advocaat die de zaak wenscht te pleiten, zich tegen de zaak tot uitstel mag verzetten en of de cliënt van de gemobiliseerde advocaat dient verzocht te worden zijne belangen aan dezzen plaatsvervanger toe te vertrouwen.

In de mate van het mogelijke, worden de gemobiliseerde advocaten echter verzocht de oude zaken die in nuttige orde komen door hun plaatsvervanger te doen bepleiten met toestemming van hun cliënt.

In de nieuwe zaken die gemobiliseerde confraters aanvaarden, worden zij verzocht dadelijk de noodige maatregelen te nemen, in overeenstemming met hun cliënt en met hun plaatsvervanger, om deze te bepleiten of te laten bepleiten op den dag waarop zij volgens de in voege zijnde reglementen der rechtbanken weerhouden worden.

De confraters worden verzocht de zaken die vroeger aan een gemobiliseerde confrater toevertrouwd waren slechts te aanvaarden met toestemming van dezen confrater en in medewerking met hem; in geval van betwisting zal deze aan den Stafhouder onderworpen worden.

De Balie rekent er op dat alle confraters, in de toestanden die ontstaan, alle hunne krachten zullen inspannen om de moeilijkheden die zich tusschen hen zouden voordoen in een geest van solidariteit en confraterniteit op te lossen en om het nadeel dat de gemobiliseerde confraters ondergaan zooveel mogelijk te beperken, zonder echter de gang van het gerecht te stremmen of aan derden schade te berokkenen.

Aanvaard, Waarde Confrater, de betuiging onzer beste confraterniteits gevoelens.

De Secretaris,  
*H. Van der Donckt.*

De Stafhouder,  
*L. Van Scharen.*

### VLAAMSCHE CONFERENTIE DER BALIE VAN ANTWERPEN

#### Jaarverslag over 1938-1939.

Op de laatste vergadering van het rechterlijk jaar 1937-1938 werd overgegaan tot de verkiezing van een nieuw bestuur met als voorzitter Mr Ignace Van den Brande, als ondervoorzitters Mr Van den Bergh en Mr Mattheessens, en als secretarissen Mr Eug. Claes en Mr Eug. Mertens.

De reeks gewone ledenvergaderingen in de Kapel van Bourgondië werd ingezet met een voordracht door Mr Herman Jacob over « De Verplichte verzekering van autorijtuigen ».

Als verdere voordrachtgevers traden op de gewone vergaderingen op : Mr René Victor over : « Rede en gevoel in het recht » ; Mr Hendrickx over : « Kleinbeeldphotographie » ; de heer Stradling over : « De Boekhouding der advocaten » ; Prof. Mr Paul M. Orban over : « Rassenleer en Rassenrecht » ; Mr Jan Brans over : « De Illusie der Historische lotsgebondenheid » ; Mr Hendrik Borginon over : « Vlaamsche Veroveringen in 1939 » ; Mr Claesen over : « Het probleem der Auteursrechten bij film en radio productie ».

De opkomst der leden op deze vergaderingen was zeer wisselend. Na verschillende voordrachten, o.m. na deze van Prof. Mr Orban en van Mr Borginon hadden levendige en zeer belangwekkende besprekingen plaats.

Op de Plechtige openingszitting trad als redenaar op Mr M. Lambrechts met als onderwerp : « De Economische gebondenheid der Nederlanden ». Dit actueele onderwerp, dat op boeiende wijze werd behandeld had een talrijk en vooraanstaand publiek naar deze zitting gebracht. Na een zeer hoogstaande rede van den heer Stafhouder Stuyck, werd op deze zitting nog de uitslag van de stagistenprijskamp bekend gemaakt, waarbij aan Mr Karel Van Baarle de eerste en aan Mrs A. Fimmers, M. Langohr en K. Weyler de tweede prijs door de jury werd toegekend. Het banket, de tafelfreden en de revue kenden het gebruikelijke en ruime succes.

Verskillende omstandigheden, onder meer de durende onzekerheid op het plan der Binnenlandsche Politiek

van Januari tot April, verhinderde het inrichten van een gansche reeks openbare voordrachten, zooals het in de bedoeling van het bestuur had gelegen. Slechts één openbare voordracht werd ingericht, maar deze kan dan ook zoowel wat voordrachtgever als publiek betreft bijzonder welgeslaagd worden geheeten. Het was de uiterst scherpzinnige en geestige rede van de groote Nederlandsche jurist Prof. Mr Meyers, over «Eenieder wordt geacht de wet te kennen».

Aan de Stagisten werd de gewone aandacht besteed. De gebruikelijke ontvangst van December waarop de groote meerderheid der eerstejaarsstagisten aan de Antwerpsche balie aanwezig waren was door een bijzonder hartelijke sfeer gekenmerkt. Vooral de enkele gevoelvollen woorden van oud-stafhouder Mr Ferdinand Zech, die de jonge confraters op hun Vlaamsche Plichten wees, maakten een grooten indruk. Mr Zech had er niettegenstaande zijn reeds wankelende gezondheids-toestand toch aan gehouden op deze ontvangst aanwezig te zijn. Het was zijn laatste optreden in den schoot der Conferentie. Een maand later betreurde de Conferentie het afsterven van haar hooggeachte en algemeen beminde oud-voorzitter die steeds zijn beste krachten aan het doel der Vlaamsche Conferentie had gewijd. Aan zijn graf sprak Mr Van den Brande namens de Conferentie een passende lijkrede, waarin hij de groote waarde en verdiensten van den afgestorvene deed uitschijnen.

De stagistenprijkskamp kende dit jaar niet den bijval van het vorig jaar. Slechts vier sprekers: Mrs Jos. Van Aisenoy, Claes, Weyler en Jacobs traden op. Het is echter duidelijk dat dit aan voorbijgaande omstandigheden te wijten is, en dat de belangstelling voor het uitstekende initiatief door het vorig bestuur genomen niet wezenlijk is verminderd.

Als uitstappen en bezoeken organiseerde de Conferentie een bezoek aan de fabrieken der Bell Telephone Mfg. Co dat zeer veel bijval genoot, en een uitstap naar Dordrecht met bezoek.

Tenslotte dient gewezen te worden op het feit dat de Vlaamsche Conferentie haar strijdende rol ten volle heeft vervuld. De Conferentie stemde verschillende moties inzake de toepassing der taalwetten en de integrale verwezenlijking van de Vlaamsche Academiën.

De bespreking van de statuten die ingevolge een beslissing van het vorig bestuur aan de vergadering werden voorgelegd was levendig en zelfs vinnig. Aan het commentaar dat ter gelegenheid van enkele bepalingen in dit statuut in een gedeelte der binnenlandsche en vreemde pers werd geleverd zal de Conferentie zonder een woord voorbijgaan.

De bestuursverkiezing op de laatste vergadering gaf als uitslag: Voorzitter Mr J. Franck; ondervoorzitters Mrs Van Cuyck en Jacob; secretarissen Mrs Vermijlen en Mertens. Als feestredenaar voor de openingszitting 1939-1940 werd aangeduid Mr Frans Wildiers. De volgende leden der Conferentie zullen als afgevaardigden optreden: bij den Bond der Vlaamsche Rechtsgeleerden: Mrs J. Franck, Herman de Jongh, Jos. Strijckers, M. Lambreghts; bij het Verbond der Vlaamsche Cultuurverenigingen: Mrs J. R. De Smedt, Herman Jacob; bij de Vlaamsche Scheepvaarthond: Mrs J. Franck en Jan Timmermans.

Dat de Conferentie onder het nieuwe bestuur, en vooral onder het voorzitterschap van Mr Jules Franck een schitterend jaar tegemoet gaat is niet enkel een verwachtig maar een zekerheid. Het laat zich van nu af voorzien dat de uiterlijke omstandigheden moeilijk zullen zijn, en dat nieuwe taken de Vlaamsche Conferentie zullen te beurt vallen. Het nieuwe bestuur moge deze aanpassing op de best mogelijke wijze voltrekken.

Een woord van hulde weze ten slotte, namens de

overige leden van het bestuur gebracht aan den aftredenden voorzitter Mr Ignace Van den Brande, die op bezonnen en waardige wijze en met onverpoosde activiteit de Vlaamsche Conferentie gedurende het afgelopen jaar heeft geleid.

De Secretaris,  
Mr Lode CLAES.

## VLAAMSCH E CONFERENTIE DER BALIE VAN ANTWERPEN

Op Vrijdag 22 l.l. had de eerste gewone vergadering plaats der Vlaamsche Conferentie sinds den aanvang van het nieuw Academisch jaar 1939-1940.

Oud en nieuw Bestuur hadden de eer den Heer Stafhouder Mr L. Van Scharen in hun midden te mogen begroeten.

Vooreerst had de aanstelling van het nieuw Bestuur plaats. De Oud-Voorzitter Mr I. Van den Brande maakte de historie van het bedrijvig lidmaatschap van de Conferentie van den nieuwen Voorzitter Mr J. Franck, die thans voor de derde maal het voorzitterschap waarneemt. Na de overdracht verwelkomde Mr Franck den Heer Stafhouder Mr Van Scharen en bracht hulde aan de wijze waarop hij vanaf de eerste dagen van zijn batonnaat zijn functie heeft aangevet met het oog op de bescherming der beroepsbelangen der onder de wapens geroepen Confraters.

Er had alsdan vooreerst een algemeene gedachtenwisseling plaats over de meest geschikte maatregelen die naar het inzicht der leden der Conferentie zouden kunnen getroffen worden om gezegde beroepsbelangen der onder de wapens geroepene Confraters op de meest degelijke en praktische manier te verzekeren.

Daarna verleende de Heer Voorzitter het woord aan den Heer Stafhouder. Deze gaf op zeer overzichtelijke wijze eene uiteenzetting over de moeilijkheden die door de mobilisatie werden geschapen betrekkelijk den regelmatig gang van het Balieleven, maar wist met wijs doorzicht een oplossing voor te stellen die door de leden van den Raad der Orde werd bijgetreden. Deze oplossing is terug te vinden in den omzendbrief die intusschen door den Heer Stafhouder en den Heer Secretaris der Orde aan de leden der Balie werd medegedeeld. Verheugend was het vast te stellen dat de gansche vergadering reeds in de gedachtenwisseling die de uiteenzetting van den Heer Stafhouder voorafging het bewijs had geleverd dat zij op alle punten de voorgenomen maatregelen volledig was bijgetreden.

In zijn slotwoord wees de Voorzitter op de noodzakelijkheid de werkzaamheden in den schoot der Conferentie te blijven voortzetten met den grootsten ijver.

### Mededeeling:

Op 6 October a.s. zal Mr F. J. Willems, Kabinets-attaché van den Heer Minister van Buitenlandsche Zaken in de Conferentie eene voordracht houden over: «Neutraliteitsproblemen». Het zeer actueel karakter van dit onderwerp zal niemand ontgaan.

## TIJDSCHRIFTEN

NEDERLANDSCH JURISTENBLAD. — Nr. 29. — 9 September 1939. — Jhr. Mr Rh. Feith: Hervorming van de Rechtspleging in België. — Mr H. Pfeffer: Nieuwe problemen van het Handelsnaamrecht.

Nr. 30. — 16 September 1939. — Mr J. Ph. A. Enthoven: Rechtsvorderingen «betrekkelijk tot eenen huurkoop».

Nr. 31. — 23 September 1939. — Prof. Mr Dr. S. van Brakel: Verboden loonvormen. — Jhr. Mr R. W. J. den Tex: Het «Redelijk Bestaan».